

Květná neděle

Koná se průvod s ratolestmi na památku vjezdu Páně do Jeruzaléma

Věřící se dnes shromáždí u vchodu do kostela nebo na jiném vhodném místě a drží v rukou ratolesti.

Zpívá se:

VSTUPNÍ ANTIFONA Mt 21,9

Hosana synu Davidovu! Požehnaný ten, který přichází ve jménu Hospodinově! Král izraelský! Hosana na výsostech!

Kněz lid pozdraví obvyklým způsobem a přítomné vyzve k účasti na dnešní slavnosti:

Uvedení ke svěcení ratolestí A

V liturgii Květné neděle se prolíná památka Ježíšova vjezdu do Jeruzaléma s památkou jeho umučení. Zelenající se ratolesti, u nás jívové kočičky, mají symbolický význam: jsou znamením života, naděje i vítězství. S ratolestmi v rukou doprovázíme Krista Pána do Jeruzaléma a oslavujeme jej jako našeho Krále. Charakter mše svaté této neděle však zcela ovládají pašije. Jde o zprávu evangelisty, který popisuje Kristovo odsouzení a umučení. V letošním roce je to text z Matoušova evangelia. Touto nedělí se před námi otevírá Svatý týden. I jeho dny jsou v liturgii slova pojaty zcela ve znamení Kristova utrpení, tedy i letos dostáváme příležitost promýšlet ve velké důvěře v Boží moc, naplnění nadějí na jasné Ježíšovo vítězství, co Bůh učinil skrze Krista k naší spáse.

Uvedení ke svěcení ratolestí B

Zdravím vás všechny o Květné neděli. Svatý týden začíná slavným vjezdem Páně do Jeruzaléma. Sešli jsme se tu, abychom dělali totéž, co jeruzalémští občané, abychom připravili Pánu Ježíši slavný vjezd do naší farní obce, do našeho chrámu. Chceme Pána Ježíše radostně pozdravit jako svého Krále, chceme nést v rukou zelené ratolesti, v nichž se probudil jarní život, jako symbol Kristova slavného vítězství nad smrtí. Ale zpěv Hosana je dnes spíše jaksi zastíněný než radostný, vždyť víme, že titíž lidé, kteří dnes volali „Hosana, ať žije!“, budou v pátek volat „Na kříž s ním, ať zhyne!“

Nebo:

Šestá postní neděle nese v Římském misálu název „Květná či pašijová.“ Tím je naznačen vůdčí motiv na začátku Svatého týdne, daný oběma aspekty, které spolu tvoří jedno velikonoční tajemství: vítězství a povýšení Páně naznačené palmou vítězství i utrpení a smrt, o kterých mluví pašije. Tak jako v celé velikonoční liturgii jsou o Květné neděli obě témata propojena v tom, co tento den

charakterizuje: v památce Kristova vjezdu do Jeruzaléma a v eucharistické slavnosti. Respektuje to i liturgická forma. Nejde jen o něco formálního, nýbrž vyjadřuje se zde to, co je základem křesťanského života a slavení liturgie: Pán nikdy není jen trpící nebo jen oslavený, ale je Ukřižovaný, který vstal z mrtvých.

Uvedení ke svěcení ratolestí C

Život Pána Ježíše se odehrával mezi dvěma místy: mezi Betlémem a Jeruzalémem. Betlém byla malá dědinka blízko Jeruzaléma. Jeruzalém bylo hlavní město, centrum všeho dění, které bylo důležité pro izraelský národ. Tam mělo dojít k rozhodujícímu střetnutí Ježíše s mocnými tohoto světa, aby se ukázalo, na čí straně je Bůh. Když chtěli Ježíše zabít v Nazaretu, nedal se. Ale teď jde do Jeruzaléma na smrt vědomě. Ne tiše, ne potajmu, ale slavně a radostně. My se teď k němu připojíme: Napřed v slavnostním průvodu oslavou Krista Krále. Potom při pašijích na jeho cestě sebeobětování. Nakonec při Eucharistii, kde se Pán stává pro nás obětním pokrmem. Sledujme dnes vše pozorně, sluchem i zrakem srdce. Nejprve přistupme ke svěcení ratolestí.

Nebo:

Významné místo v postní době zaujímá šestá postní neděle, které říkáme Květná či pašijová. Z jejího označení je zřejmé, že se v liturgii tohoto dne prolínají dva aspekty: památka Ježíšova vjezdu do Jeruzaléma a památka jeho umučení. První se slaví na začátku bohoslužby. Mělo by přitom být jasné, že se nejedná o žádné historizující představení Ježíšova vjezdu, tedy o jakýsi druh tajemné hry, nýbrž o veřejné přihlášení se ke Kristu, k následování Krista ve víře a vděčné lásce. S požehnanými ratolestmi v rukou, které jsou znamením života a vítězství, oslavujeme Krista, našeho Krále. Druhý charakteristický rys této neděle je dán textem Lukášova evangelia, přinášejícím zprávu o Kristově umučení.

Po této výzvě kněz říká modlitbu:

Modleme se.

Požehnej, Bože, tyto ratolesti a požehnej také nás, ať s radostí jdeme za tvým Králem Kristem a jednou ať s ním vstoupíme do věčného Jeruzaléma. Neboť on s tebou žije a kraluje na věky věků. - Amen.

Nebo:

Bože, vyslyš naše prosby a když dnes s ratolestmi v rukou oslavujeme Krista, našeho Krále, rozmnož naši víru a veď nás, ať ho následujeme celým svým životem. Neboť on s tebou žije a kraluje na věky věků. - Amen.

Mlčky pokropí ratolesti svěcenou vodou a po té se čte:

EVANGELIUM v cyklu A: Mt 21,1-11 *Požehnaný, který přichází ve jménu Páně!*

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Když se Ježíš a jeho učedníci přiblížili k Jeruzalému a přišli k Betfage u Olivové hory, poslal dva učedníky napřed a řekl jim: „Jděte do té vesnice, která je před vámi, a hned naleznete přivázanou oslici a s ní oslátko. Odvažte je a přiveďte ke mně. A kdyby vám někdo něco namítal, řekněte: ‘Pán je potřebuje a hned je pošle nazpátek.’“

To se stalo, aby se splnilo, co bylo řečeno ústy proroka: „Řekněte siónské dceři: Hle, tvůj král k tobě přichází pokorný, sedí na oslu, na oslátku, mláděti soumara.“

Učedníci šli a udělali, jak jim to Ježíš nařídil. Přivedli oslici a oslátko, prostřeli na oslátko své pláště a on se na pláště posadil. Veliké množství lidu pak prostřelo své pláště na cestu, jiní sekali ze stromů ratolesti a stlali je na cestu. Zástupy, které šly před ním i za ním, volaly: „Hosana Synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Hosana na výsostech!“

Jakmile vjel do Jeruzaléma, vzrušení zachvátilo celé město a lidé se ptali: „Kdo je to?“ Ze zástupu jim odpovídali: „To je ten prorok, Ježíš z galilejského Nazaretu.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

EVANGELIUM v cyklu B: Mk 11,1-10

Slova svatého evangelia podle Marka.

Když se blížili k Jeruzalému, k Betfage a Betánii u Olivové hory, poslal Ježíš dva ze svých učedníků napřed a řekl jim: „Jděte do té vesnice, která je před vámi, a hned, jak do ní vejdete, naleznete přivázané oslátko, na kterém ještě neseděl žádný člověk. Odvažte ho a přiveďte. A kdyby se vás někdo zeptal: ‘Co to děláte?’, řekněte: ‘Pán ho potřebuje a hned ho sem zase pošle nazpátek.’“

Učedníci odešli a našli oslátko uvázané u dveří venku na rozcestí a odvázáli ho. Někteří z těch, kteří tam stáli, se jich ptali: „Co to děláte, že to oslátko odvazujete?“ Odpověděli jim tak, jak to řekl Ježíš, a oni je nechali.

Přivedli oslátko k Ježíšovi, přehodili přes ně své pláště a on se na ně posadil. Mnoho lidí prostíralo na cestu pláště, jiní zase větvičky, které nařezali na polích. Ti, kdo šli před ním i za ním, volali: „Hosana! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně! Požehnané království našeho otce Davida, které přichází! Hosana na výsostech!“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Nebo: Jan 12,12-16

Slova svatého evangelia podle Jana.

Mnoho lidí, kteří přišli na svátky, slyšelo, že Ježíš jde do Jeruzaléma. Tu vzali palmové ratolesti, vyšli mu naproti a volali: „Hosana! Požehnaný, který přichází ve jménu Páně, král izraelský!“

Ježíš našel mladého oslíka a posadil se na něj, jak je psáno: „Neboj se, síónská dcero! Hle, tvůj král přichází, sedí na oslátku.“

Jeho učedníci to zprvu nechápali, ale teprve až byl Ježíš oslaven, se rozpomenuli, že to bylo o něm psáno a že mu to tak udělali.

Slyšeli jsme slovo Boží.

EVANGELIUM v cyklu C: Lk 19,28-40

Požehnaný, který přichází ve jménu Páně.

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Ježíš šel vzhůru do Jeruzaléma.

Když se přiblížil k Betfage a Betánii u hory, která se jmenuje Olivová, poslal napřed dva ze svých učedníků a řekl jim: „Jděte do protější vesnice. Jak do ní vejdete, naleznete přivázané oslátko, na kterém ještě neseděl žádný člověk; odvažte ho a přiveďte! A kdyby se vás někdo zeptal: „Proč ho odvažujete?“, odpovíte mu takto: „Pán ho potřebuje.““

Ti, kdo byli posláni, odešli a našli všechno, jak jim to řekl. Když oslátko odvažovali, ptali se jich jeho majitelé: „Proč to oslátko odvažujete?“

Oni odpověděli: „Pán ho potřebuje.“

Přivedli oslátko k Ježíšovi, přehodili přes něj pláště a vysadili na něj Ježíše. Jak se ubíral dál, prostírali mu na cestu své pláště. Když už se blížil ke svahu Olivové hory, začal celý zástup učedníků radostně a hlasitě chválit Boha za všechny zázraky, které viděli na vlastní oči, a provolávali: „Požehnaný, který přichází jako král ve jménu Páně. Na nebi pokoj a sláva na výsostech!“

Někteří farizeové ze zástupu na něj volali: „Mistře, zakaž to svým učedníkům!“

Odpověděl: „Říkám vám: Budou-li oni mlčet, bude křičet kamení.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Po evangeliu může následovat krátká homilie. Výzva k zahájení průvodu se pronáší těmito nebo podobnými slovy:

Připojme se k zástupu, který oslavoval Krista, a vyjděme v pokoji.

Při průvodu se zpívá vhodný zpěv.

Neříká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Všemohoucí, věčný Bože, tys nám poslal svého Syna: stal se člověkem, ponížil se a byl poslušný až k smrti kříže; dej, ať také my za všech okolností konáme tvou vůli, abychom tvého Syna následovali a měli účast na jeho vzkříšení. Neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. - Amen.

Uvedení do 1. čtení A

V Izaiášově písni o poslušném Božím služebníkovi vidíme právem zobrazení životní služby Ježíše Krista. Boží Služebník je zde líčen jako protiklad svého lidu, kterému připadá těžké naslouchat Božímu slovu: Služebník je dokonalým učedníkem. Charakterizují ho dva postoje: je zcela otevřen naslouchání Božímu slovu celým srdcem a zvěstuje to, co je mu řečeno, i přes nepřátelství a utrpení, které si tím přivodí. V tom se podobá proroku Jeremiášovi, avšak zároveň jsou patrné i určité rozdíly mezi nimi: Hospodinův Služebník nepropadá hořkosti a netouží po pomstě nepřítelům. Takový postoj vyrůstá z vědomí, že je mu Bůh blízko a že jej podporuje.

Uvedení do 1. čtení B

Izaiášovu píseň o věrném a statečném Božím služebníkovi právem chápeme jako obraz našeho Pána a Vykupitele. Boží služebník je zde líčen jako protiklad svého lidu, kterému připadá těžké naslouchat Božímu slovu. Služebník je naopak dokonalým učedníkem. Charakterizují jej dva postoje: je zcela otevřen naslouchání Božímu slovu celým srdcem a zvěstuje to, co je mu řečeno i přes nepřátelství a utrpení, které si tím přivodí.

Uvedení do 1. čtení C

Teď budeme naslouchat Izaiášově písni o věrném a poslušném Božím služebníkovi. Právem v něm vidíme zobrazení životní služby Ježíše Krista. Boží Služebník je, narozdíl od lidu, kterému připadá těžké naslouchat Božímu slovu, dokonalým učedníkem. Je zcela otevřen naslouchání Božímu slovu celým srdcem a zvěstuje to, co je mu řečeno, i přes nepřátelství a utrpení, které si tím působí.

1. ČTENÍ Iz 50,4-7 *Svou tvář jsem neskryl před hanou a slinou, ale vím, že nebudu zahanben.*

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Pán, Hospodin, mi dal dovedný jazyk,
abych uměl znaveného poučovat utěšujícím slovem.
Každé ráno mi probouzí sluch,
abych ho poslouchal, jak je povinnost učedníka.
Pán, Hospodin, mi otevřel ucho
a já se nezdráhal, necouvl nazpět.
Svá záda jsem vydal těm, kteří mě bili,
své líce těm, kteří rvali můj vous.
Svou tvář jsem neskryl
před hanou a slinou.
Pán, Hospodin, mi však pomáhá,
proto nejsem potupen.
Proto dávám své tváři ztvrdnout v křemen
a vím, že nebudu zahanben.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ŽI 22,8-9.17-18a.19-20.23-24 Odp.: 2a

Odp.: Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?

Posmívají se mi všichni, kdo mě vidí, - šklebí rty, pokyvují hlavou: -
„Spoléhal na Hospodina, ať ho vysvobodí, - ať ho zachrání, má-li ho rád!“

Odp.

Obkličuje mě smečka psů, - tlupa zlosynů mě svírá. - Probodli mi ruce i nohy,
- spočítat mohu všechny své kosti.

Odp.

Dělí se o můj oděv, - losují o můj šat. - Ty však, Hospodine, nestůj daleko, -
má síla, pospěš mi na pomoc!

Odp.

Budu vyprávět svým bratřím o tvém jménu, - uprostřed shromáždění budu tě
chválit. – „Kdo se bojíte Hospodina, chvalte ho, - slavte ho, všichni z Jakubova
potomstva, – boj se ho, celé Izraelovo plémě!“

Odp.

Uvedení do 2. čtení

I druhé čtení je píseň o Božím služebníku, tentokrát z pera svatého apoštola Pavla. Zpívá už přímo a adresně o Ježíši Kristu, našem Pánu. V první části se hlouběji rozvádí Ježíšovo vzdání se nároků na pocty a slávu. Ježíš se stal služebníkem, obyčejným člověkem, který zemřel potupnou smrtí na kříži. Navenek se zřekl svého jména, avšak nepřestal být Bohem a Pánem slávy, jen to nebylo vidět očima lidí, a proto jako člověk dostal Jméno nad jiná jména. Ponížený a potupený služebník byl povýšen a stal se Pánem! Služebník opovrhovaný od lidí je nyní prostoupen tak velkou Boží slávou, že všichni musí uznat: Ježíš Kristus je Pán!

2. ČTENÍ Flp 2,6-11 *Ponížil se, proto ho také Bůh povýšil.*

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Filipánům.

Kristus Ježíš, ačkoli má božskou přirozenost, nic nelpěl na tom, že je rovný Bohu, ale sám sebe se zřekl, vzal na sebe přirozenost služebníka a stal se jedním z lidí. Byl jako každý jiný člověk, ponížil se a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži.

Proto ho také Bůh povýšil a dal mu Jméno nad každé jiné jméno, takže při Ježíšově jménu musí pokleknout každé koleno na nebi, na zemi i v podsvětí a každý jazyk musí k slávě Boha Otce vyznat: Ježíš Kristus je Pán.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Flp 2,8-9

Kristus byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži. –

Proto ho také Bůh povýšil a dal mu Jméno nad každé jiné jméno.

Cyklus A:

Uvedení do pašijí

Nyní se posadíme a budeme naslouchat pašijím, evangeliu o umučení Páně. Jak hluboký je protiklad mezi slavnostním průvodem při vjezdu Krista jako Krále do Jeruzaléma a mezi tím druhým průvodem na Golgotu, průvodem křížové cesty. Máme si tu uvědomit základní zákony záchrany člověka: Světu nepomohou parádní průvody, proslovy a oslavy, ale obětavá služba člověku: obětování se za druhé. I v našich rukou je možnost spolupráce na díle vykoupení, na záchraně světa. My

bychom nejraději s Ježíšem hned kralovali, ale cesta k triumfu je cesta křížová. Následujme jej tedy i na jeho křížové cestě.

Nebo:

Utrpením a smrtí vyvrcholí Ježíšova pozemská pout'. Právě k těmto událostem Ježíš vědomě a dobrovolně směřoval. V nich se zviditelňuje ještě zřetelněji Ježíšovo celoživotní vydání se Otcí i lidem. Ježíš se vydává při poslední večeři učedníkům pod způsoby chleba a vína. Skrze své tělo a svou krev dává odpuštění hříchů, nový život. Ježíš se vydává Otcí a jeho vůli v Getsemanské zahradě. Toto pak nabývá konkrétnějších rysů při vydání veleradě, Pilátovi a lidu. Ten ho vydal k ukřížování. Na kříži se Ježíš až do krajnosti vydává Otcí, který ho zdánlivě zcela vydal, opustil. Jeho smrt je pak smrtí starého kultu - došlo k roztržení opony v chrámě, i starého řádu přírody - nastalo zemětřesení a puknutí skal. Jeho prolitá krev nové smlouvy zahajuje něco naprosto nového: mrtví dostávají nový život.

EVANGELIUM Mt 26,14-27,66 (Pašije upravené pro čtenáře jsou na konci)

Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle Matouše.

Tehdy jeden z Dvanácti - Jidáš Iškariotský - odešel k velekněžím a zeptal se jich: „Co mi dáte, když vám ho zradím?“ Oni s ním smluvili třicet stříbrných. Od té chvíle hledal vhodnou příležitost, aby ho zradil.

První den o svátcích nekvašeného chleba přistoupili učedníci k Ježíšovi s otázkou: „Kde chceš, abychom ti připravili velikonoční večeři?“

On řekl: „Jděte do města k jistému člověku a vyřídte mu, že Mistr vzkazuje: Můj čas je blízko; budu u tebe se svými učedníky slavit velikonoční večeři.“ Učedníci udělali, jak jim Ježíš nařídil, a připravili velikonočního beránka.

Když nastal večer, zaujal místo u stolu s Dvanácti. Při jídle jim řekl: „Amen, pravím vám: Jeden z vás mě zradí.“

Velmi se zarmoutili a začali mu říkat jeden přes druhého: „Jsem to snad já, Pane?“

Odpověděl: „Kdo si se mnou namáčí ruku v míse, ten mě zradí. Syn člověka sice odchází, jak je o něm psáno, ale běda tomu člověku, který Syna člověka zradí. Pro toho člověka bylo lépe, kdyby se nebyl narodil.“

Také Jidáš, který ho chtěl zradit, se zeptal: „Jsem to snad já, Mistře?“

Odpověděl mu: „Tys to řekl.“

Když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal ho, lámal a dával ho svým učedníkům se slovy: „Vezměte, jezte. To je mé tělo.“ Potom vzal kalich, vzdal díky, podal jim ho a řekl: „Pijte z něho všichni. Neboť to je má krev nové smlouvy, která se prolévá za všechny na odpuštění hříchů. Pravím vám: Od této chvíle už nikdy

nebudu pít z tohoto plodu révy až do toho dne, kdy z nového plodu budu pít s vámi v království svého Otce.“

Potom zazpívali chvalozpěv a vyšli na Olivovou horu.

Tehdy jim Ježíš řekl: „Vy všichni se dnes v noci nade mnou pohoršíte, neboť je psáno: ‘Budu bít pastýře a ovce ze stáda se rozprchnou.’ Ale po mém vzkříšení vás předejdu do Galileje.“

Petr mu na to řekl: „Kdyby se všichni nad tebou pohoršili, já se nikdy nepohorším!“

Ježíš mu odpověděl: „Amen, pravím ti: Dnes v noci, dříve než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“

Petr mu však tvrdil: „I kdybych měl s tebou jít na smrt, nezapřu tě!“ Podobně mluvili i všichni ostatní učedníci.

Potom s nimi šel Ježíš na venkovský dvorec zvaný Getsemany a řekl učedníkům: „Poseďte tady, zatímco se půjdu tamhle pomodlit.“ Petra a dva Zebedeovy syny vzal s sebou. Pak se ho zmocnil smutek a úzkost. Řekl jim: „Má duše je smutná až k smrti, zůstaňte zde a bděte se mnou!“

Trochu poodešel, padl tváří k zemi a modlil se: „Otče můj, jestliže je to možné, ať mě mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš.“

Potom se vrátil k učedníkům a našel je, jak spí. Řekl Petrovi: „To jste nemohli ani jednu hodinu se mnou bdít? Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení. Duch je sice ochotný, ale tělo je slabé.“

Odešel podruhé a modlil se: „Otče můj, nemůže-li mě tento kalich minout, a musím ho vypít, ať se stane tvá vůle.“ Znovu se vrátil a našel je, jak spí, protože se jim únavou zavíraly oči. Nechal je, opět odešel a modlil se potřetí stejnými slovy. Potom se vrátil k učedníkům a řekl jim „Jen spěte a odpočívejte dál! - Už je tady ta hodina: teď bude Syn člověka vydán do rukou hříšníků. Vstaňte, půjdeme! Hle, už je tady můj zrádce.“

Když ještě mluvil, přišel Jidáš, jeden z Dvanácti, a s ním velký houf s meči a kyji, jak je poslali velekněží a starší lidu. Jeho zrádce s nimi smluvil znamení: „Koho políbím, ten to je; toho se chopte.“ A hned přistoupil k Ježíšovi a řekl: „Buď zdráv, Mistře,“ a políbil ho.

Ježíš mu odpověděl: „Příteli, učíš jen, k čemu jsi přišel.“ Lidé z houfu přistoupili, vztáhli ruce na Ježíše a zmocnili se ho.

Vtom jeden z těch, kdo byli s Ježíšem, sáhl po meči, vytasil ho, udeřil veleknězova služebníka a uťal mu ucho. Ježíš mu však řekl: „Zastrč svůj meč tam, kam patří. Každý, kdo sahá po meči, mečem zahyne. Anebo myslíš, že by mi můj Otec neposlal ihned víc jak dvanáct pluků andělů, kdybych ho o to poprosil? Ale jak by se potom splnily výroky Písma, že se tak musí stát?“

V té chvíli řekl Ježíš onomu houfu: „Jako na zločince jste vytáhli s meči a kyji, abyste mě zatkli. Sedával jsem den co den v chrámě a učil, a nezmocnili jste

se mě. To všechno se však stalo, aby se splnily výroky Písma u proroků.“ Tu jej všichni učedníci opustili a utekli.

Ti, kdo se Ježíše zmocnili, vedli ho k veleknězi Kaifášovi, kde se shromáždili učitelé Zákona a starší. Petr šel zpovzdálí za ním až k veleknězovu dvoru. Vešel dovnitř a sedl si ke služebníkům, aby viděl, jak to skončí.

Velekněží a celá velerada hledali proti Ježíšovi lživé svědectví, aby ho mohli odsoudit na smrt, ale nenašli, třebaže se dostavilo mnoho falešných svědků. Nakonec přišli dva a řekli: On prohlásil: „Mohu zbořit Boží chrám a ve třech dnech ho zase vystavět.“

Velekněz povstal a zeptal se ho: „Nic neodpovídáš na to, co tito lidé proti tobě vypovídají?“ Ježíš však mlčel. Tu mu velekněz řekl: „Zapřísahám tě při živém Bohu, abys nám řekl, zdali jsi Mesiáš, Syn Boží!“

Ježíš mu odpověděl „Tys to řekl. Ale říkám vám: Od této chvíle uvidíte Syna člověka, jak sedí po pravici Všemohoucího a jak přichází v nebeských oblacích.“

Tu roztrhl velekněz své roucho a řekl: „Rouhal se! Nač ještě potřebujeme svědky? Právě jste sami slyšeli rouhání. Co o tom soudíte?“ Odpověděli: „Hoden je smrti.“

Pak mu plivali do tváře a tloukli ho pěstmi; někteří ho bili do tváře a říkali: „Když jsi prorok, pověz nám, Mesiáši, kdo tě to udeřil!“

Petr mezitím seděl venku na dvoře. Tu k němu přistoupila jedna služka a tvrdila: „Tys byl také s tím Galilejcem Ježíšem.“ Ale on to přede všemi zapřel: „Nevím, co povídáš.“

Když odešel k chodbě u brány, uviděla ho jiná služka a řekla těm, kdo tam byli: „Tady ten byl s tím nazaretským Ježíšem.“

Ale zase to zapřel, a to pod přísahou: „Toho člověka vůbec neznám!“

Za chvíli přistoupili ti, kdo tam stáli, a řekli Petrovi:

„Opravdu, i ty k nim patříš. Vždyť už tvé nářečí tě prozrazuje.“

Tu se začal zaklínat a zapřísahat: „Neznám toho člověka!“ Hned nato zakokrhá kohout a Petr si vzpomněl na slova, která Ježíš řekl: „Dříve než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“ A vyšel ven a hořce se rozplakal.

Když nastalo ráno, všichni velekněží a starší lidu se usnesli proti Ježíšovi, že ho vydají na smrt. Dali ho proto spoutat a odvést a vydali ho vladaři Pilátovi.

Když teď zrádce Jidáš viděl, že Ježíš je odsouzen, hnulo se v něm svědomí. Přinesl velekněžím a starším těch třicet stříbrných nazpátek a řekl: „Zhřešil jsem - zradil jsem nevinnou krev.“

Odpověděli mu: „Co je nám do toho? To je tvá věc.“ Tu hodil ty stříbrné dovnitř chrámu, utekl odtamtud, šel a oběsil se.

Velekněží vzali ty peníze a řekli: „Do chrámové pokladny je dát nesmíme, protože je to odměna za krev.“ Usnesli se tedy, že za ně koupí hrnčířovo pole na pohřbívání cizinců. Proto se tomu poli až do dneška říká Pole krve.

Tak se splnilo, co řekl prorok Jeremiáš: ‚Vzali třicet stříbrných, odhadní cenu za toho, kterého Izraelité tak odhadli, a dali je za hrnčířovo pole, jak mi Pán nařídil.‘

Ježíš pak byl předveden před vladaře. Vladař se ho zeptal: ‚Ty jsi židovský král?‘

Ježíš odpověděl: ‚Ty to říkáš!‘ Na žaloby velekněží a starších neodpověděl nic.

Tu mu řekl Pilát: ‚Neslyšíš, co všechno proti tobě vypovídají?‘ Ale Ježíš mu neodpověděl ani na jednu otázku, takže se vladař velmi divil.

Bylo zvykem, že o svátcích vladař propouštěl lidu jednoho vězně, kterého chtěli. Právě tehdy měli pověstného vězně, jmenoval se Barabáš. Proto když se lidé shromáždili, zeptal se jich Pilát, ‚Koho chcete, abych vám propustil? Barabáše, anebo Ježíše, kterému říkají Mesiáš?‘ Věděl totiž, že ho vydali z nenávisti.

Když zasedl na soudní stolec, poslala k němu jeho žena se vzkazem ‚Nic neměj s tím spravedlivým! Kvůli němu jsem dnes ve snu mnoho vytrpěla.‘

Velekněží a starší však přemluvili lid, aby si vyžádali Barabáše, a Ježíše aby dali popraviti. Vladař se jich zeptal: ‚Kterého vám z těchto dvou mám propustit?‘

Začali volat ‚Barabáše!‘

Pilát jim řekl: ‚Co tedy mám udělat s Ježíšem, zvaným Mesiáš?‘

Všichni volali: ‚Na kříž s ním!‘

On však namítl: ‚Ale co udělal špatného?‘

Oni však křičeli ještě víc: ‚Na kříž s ním!‘

Pilát viděl, že tím nic nedosáhl, ba naopak, že bouře stále vzrůstá. Dal si tedy přinést vodu, před očima lidu si umyl ruce a řekl: ‚Nemám vinu na krvi tohoto člověka. To je vaše věc.‘

Všechn lid odpověděl: ‚Jeho krev ať padne na nás a na naše děti!‘ Tu jim propustil Barabáše, Ježíše pak dal zbičovat a vydal ho, aby byl ukřižován.

Vladařovi vojáci vzali Ježíše do vládní budovy a svolali k němu celou četou. Svlékli ho, přehodili mu nachově rudý plášť, upletli korunu z trní, vsadili mu ji na hlavu, do pravé ruky mu dali rákosovou hůl, klekali před ním a posmívali se mu: ‚Bud' zdrav, židovský králi!‘ Plivali na něj, brali mu hůl a bili ho po hlavě. Když se mu dost naposmívali, svlékli mu plášť, oblékli mu zase jeho šaty a odvedli ho, aby ho ukřižovali.

Když vycházeli, potkali jednoho člověka z Kyrény, jmenoval se Šimon. Toho přinutili, aby mu nesl kříž.

Když došli na místo zvané Golgota, což znamená ‚Lebka‘, dali mu pít víno smíchané se žlučí. Okusil, ale pít nechtěl. Přibili ho na kříž a rozdělili si jeho šaty losováním. Potom si tam sedli a hlídali ho.

Nad hlavu mu připevnili nápis s udáním jeho provinění: ‚To je Ježíš, židovský král.‘ Zároveň s ním byli ukřižováni dva zločinci, jeden po pravici, druhý po levici.

Ti, kdo přecházeli okolo, potupně proti němu mluvili. Potřásali hlavou a říkali: „Chceš zbořit chrám a ve třech dnech ho zase vystavět. Zachraň sám sebe! Jsi-li Syn Boží, sestup z kříže!“

Stejně tak se mu posmívali i velekněží s učiteli Zákona a staršími a říkali: „Jiným pomohl, sám sobě pomoci nemůže. Je prý to izraelský král! Ať nyní sestoupí z kříže, a uvěříme v něho. Spoléhal na Boha, ať ho teď vysvobodí, má-li v něm zalíbení. Přece řekl: ‚Jsem Boží syn!‘“ Stejně ho tupili i ti, kdo byli spolu s ním ukřižováni.

Od dvanácti hodin nastala tma po celém kraji až do tří odpoledne. Kolem tří hodin zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eli, Eli, lema sabachthani?“, to znamená: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“

Když to uslyšeli někteří z těch, kdo tam stáli, říkali: „On volá Eliáše!“ Jeden z nich hned odběhl, vzal houbu, naplnil ji octem, nastrčil ji na rákosovou hůl a chtěl mu dát pít. Ostatní však říkali: „Počkej, chceme vidět, zdali ho přijde Eliáš zachránit.“

Ježíš však znovu vykřikl mocným hlasem a skonal.

Chvilé tiché modlitby v kleče

Vtom se chrámová opona roztrhla vpůli odshora až dolů, země se zatřásla, skály se rozpučly, hroby se otevřely a mnoho těl zesnulých svatých bylo vzkříšeno. Po jeho vzkříšení vyšli z hrobů, vešli do Svatého města a ukázali se mnoha lidem. Když setník a jeho lidé, kteří měli u Ježíše stráž, viděli to zemětřesení a všechno, co se dělo, hrozně se polekali a říkali: „To byl opravdu Syn Boží!“

Zpovzdálí tam přihlíželo i mnoho žen: byly to ty, které následovaly Ježíše už z Galileje a sloužily mu. Mezi nimi byla Marie Magdalská, Marie, matka Jakubova i Josefova, a matka Zebedeových synů.

Když nastal večer, přišel bohatý člověk pocházející z Arimatie, jmenoval se Josef. I on byl Ježíšovým učedníkem. Došel k Pilátovi a žádal o Ježíšovo tělo. Pilát poručil, aby mu ho vydali. Josef vzal tělo, zavinul ho do čistého lněného plátna a uložil ho do své nové hrobky, kterou si dal vytesat ve skále. Před vchod do hrobky přivalil velký kámen a odešel. Marie Magdalská a druhá Marie přitom seděly naproti hrobu.

Druhý den, to je po dnu příprav na svátek, přišli velekněží a farizeové společně k Pilátovi a řekli: „Pane, vzpomněli jsme si, že ten podvodník ještě zaživa prohlásil: ‚Po třech dnech vstanu z mrtvých.‘ Dej tedy rozkaz zajistit hrob až do třetího dne. Jinak by mohli jeho učedníci přijít, ukradnout ho a říci lidu: ‚Vstal z mrtvých.‘ Pak by ten poslední podvod byl ještě horší než první.“

Pilát jim odpověděl: „Tady máte stráž. Jděte a zajistěte hrob, jak uznáte za dobré.“ Oni šli a zajistili hrob tím, že zapečetili kámen a postavili stráž.

DOSLOV K PAŠIJÍM

Kdo za to může? Kdo je vinen? Kdo zavinil ten kříž? Kdo může za Kalvárii? Za to, že je Ježíš odmítán, posmíván, zneuznán? Pilát? Ale ten přece říkal: „Nevinen jsem smrtí tohoto spravedlivého!“ Židé? Ti se odvolávali na Zákon: „My máme Zákon a podle toho Zákona má umřít!“ Jidáš? Ten si možná myslel: „Donutím ho tak, aby se projevil jako Boží Syn. On váhá. Donutím ho, aby ukázal, kdo je. A já na tom ještě vydělám!“ Kolik bychom to našli omluv a ospravedlnění! Kolik z nich se odráží v našich myšlenkách nebo způsobech našeho jednání!

Ještěže Velký pátek nechce, abychom hledali viníka. Vinni jsme totiž všichni, nejen ti lidé minulosti, ale i my, lidé dneška! My jsme tu proto, abychom vděčně poděkovali tomu, který vzal na sebe, co my jsme měli nést. Abychom záležitost jeho srdce učinili věcí svých vlastních srdcí. Pán Ježíš nemyslel na sebe; myslel na svou matku, na svého učedníka a v nich na celou Církev, i na nás. Myslel na lotra, který umíral vedle něho a kterému v jeho beznaději dal nepochopitelnou jistotu. Myslel na ty, kdo ho přivedli na kříž. I dnes chce Ježíš skrze nás myslit na mnohé, na naše současníky, na náš svět. Prosme jej tedy za náš současný svět, za bloudící bratry a sestry v naší době.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Prožíváme dnes opuštěnost a osamělost Pána Ježíše, jak jsme jej viděli letos v Matoušových pašijích, ale on už sedí po pravici nebeského Otce, prosme ho tedy s důvěrou:

At' se najdou odvážní mladí lidé, kteří tě nenechají osamělého na cestě za záchranou lidstva, a doplní řady tvých učedníků.

At' lidstvo pochopí, že ty jsi zachráncem a spasitelem i dnešního světa.

Ti, kteří vládnu národům a státům, at' nehledají jen přízeň voličů, ale jednají podle svědomí.

Ti, kteří řídí a vedou tvou dnešní Církev, at' mají před očima pokoru Krále králů na oslátku.

Těžce nemocní, kteří už spějí ke smrti, at' se přidrží Ježíše na jeho křížové cestě.

Bože, at' nikdy nezapomeneme, co pro nás podstoupil tvůj Syn, ten, který s tebou nyní kraluje na věky věků. - Amen.

Cyklus B:

Uvedení do pašijí

Nyní se posadíme a ztišíme, aby nám až do hloubi srdce zaznělo vyprávění pašijí. Pašije nejsou jen líčení, co udělali lidé Pánu Ježíši kdysi dávno. Je to i o tom, jak se chováš k Pánu Ježíši ty, já, dnešní lidstvo. Kdo se pozná v Petrovi, který se k Pánu Ježíši okázale hlásil, když byl populární, ale dnes se zapřísahá, že není jeho učedník? Kdo se pozná v Pilátovi, který si myje alibisticky ruce a chce zůstat neutrální? Kdo patří do zástupů, kterým je vše jedno a jdou, kam vítr fouká? Pak jsou tu ještě kati, kteří si neopomenou také plivnout a kopnout, když je do koho. Kdo z nás se najde v Jidášovi, ve Veronice, kdo v Šimonovi z Kyrény, kdo v Janovi, kdo má místo po boku bolestné Matky Panny Marie? Velké drama světa se tu hraje, a bude se hrát až do konce věků. Moje úloha v něm může být jen jedna. Která to je?

Nebo:

Jestliže už skrze Ježíšovy mocné činy a jeho učení bylo jasné, že je Mesiášem, teprve nyní se ukazuje, jakým Mesiášem je: Mesiášem trpícím. Avšak nejen skrze události utrpení, ale také skrze slova poznáváme hlouběji identitu Ježíše z Nazaretu: během procesu on sám poprvé jasně prohlašuje, že je Božím Synem. Pod křížem pak zaznívá další důležité svědectví: setník rozpoznává v ukřižovaném Božího Syna.

EVANGELIUM Mk 14,1-15,47 (*Pašije upravené pro čtenáře jsou na konci*)

Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle Marka.

Bylo dva dni před velikonocemi a svátky nekvašeného chleba. Velekněží a učitelé Zákona hledali příležitost, jak by se Ježíše lstí zmocnili a jak by ho připravili o život; říkali totiž: „Jenom ne o svátcích, aby nedošlo ke vzbouření lidu.“

Když byl Ježíš v Betánii v domě Šimona Malomocného, přišla k němu při jídle žena s alabastrovou nádobkou drahocenného oleje z pravého nardu, rozlomila nádobku a olej mu vylila na hlavu. Někteří to však těžce nesli a mezi sebou si říkali: „Nač došlo k takovému plýtvání tím olejem? Vždyť se ten olej mohl prodat za víc než tři sta denárů a mohli jsme je dát chudým.“ A zlobili se na ni.

Ježíš však řekl: „Nechte ji! Proč jste na ni zlí? Vykonala na mně dobrý skutek. Vždyť chudé máte mezi sebou vždycky a můžete jim prokazovat dobrodiní, kdykoli chcete, mne však vždycky nemáte. Udělala, co mohla: už napřed moje tělo

pomazala k pohřbu. Amen, pravím vám: Všude na celém světě, kde bude hlásáno evangelium, bude se na její památku vypravovat také o tom, co vykonala.“

Jidáš Iškariotský, jeden z Dvanácti, odešel k velekněžím, aby jim ho zradil. Jak to uslyšeli, zaradovali se, a slíbili, že mu dají peníze. Hledal tedy vhodnou příležitost, jak by ho zradil.

První den o svátcích nekvašeného chleba, když se zabíjel velikonoční beránek, zeptali se učedníci Ježíše: „Kam chceš, abychom ti šli připravit velikonoční večeři?“

Tu poslal dva ze svých učedníků a řekl jim: „Jděte do města, a tam vás potká člověk, který ponese džbán vody. Jděte za ním, a kam vejde, řekněte hospodáři: 'Mistr vzkazuje: Kde je pro mě večeřadlo, v kterém bych mohl se svými učedníky jíst velikonočního beránka?' On vám ukáže velkou horní místnost opatřenou lehátko a připravenou. Tam nám přichystejte večeři!“ Učedníci odešli, přišli do města a našli všechno tak, jak jim řekl, a připravili velikonočního beránka.

Večer přišel Ježíš s Dvanácti. Když byli u stolu a jedli, řekl: „Amen, pravím vám: Jeden z vás mě zradí, ten, který se mnou jí.“

Zarmoutili se a začali mu říkat jeden přes druhého: „Jsem to snad já?“

Odpověděl jim: „Jeden z Dvanácti, který si se mnou namáčí v téže míse. Syn člověka sice odchází, jak je o něm psáno, ale běda tomu člověku, který Syna člověka zradí! Pro toho člověka by bylo lépe, kdyby se nebyl narodil.“

Když jedli, vzal chléb, požehnal ho, lámal a dával jim ho se slovy: „Vezměte. To je mé tělo.“ Potom vzal kalich, vzdal díky, podal jim ho a pili z něho všichni. A řekl jim: „To je má krev, krev nové smlouvy, která se prolévá za všechny. Amen, pravím vám: Už nikdy nebudu pít z plodu révy až do toho dne, kdy z nového plodu budu pít v Božím království.“

Potom zazpívali chvalozpěv a vyšli na Olivovou horu. Ježíš jim řekl: „Všichni se pohoršíte, neboť je psáno: 'Budu bít pastýře, a ovce se rozprchnou.' Ale po mém vzkříšení vás předejdu do Galileje.“

Petr mu na to řekl: „I kdyby se všichni pohoršili, já ne!“

Ježíš mu odpověděl: „Amen, pravím ti, že ty dnes, této noci, dříve než kohout dvakrát zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“

Ale on ještě rozhodněji tvrdil: „I kdybych měl s tebou jít na smrt, nezapřu tě!“ Stejně tak mluvili všichni.

Přišli k venkovskému dvorci zvanému Getsemany. Ježíš řekl učedníkům: „Poseďte tady, až se pomodlím.“ A vzal s sebou Petra, Jakuba a Jana. Pak se ho zmocnila hrůza a úzkost. Řekl jim: „Má duše je smutná až k smrti. Zůstaňte zde a bděte!“

Trochu poodešel, padl na zem a modlil se, aby ho, jestliže je to možné, minula ta hodina. Řekl: „Abba, Otče, tobě je všechno možné; odejmi ode mě tento kalich! Avšak ne co já chci, ale co ty chceš.“

Potom se vrátil a našel je, jak spí. Řekl Petrovi: „Šimone, spíš? To jsi nemohl ani jednu hodinu bdít? Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení. Duch je sice ochotný, ale tělo je slabé.“

A zas odešel a modlil se stejnými slovy. Znovu se vrátil a našel je, jak spí, protože se jim únavou zavíraly oči, takže nevěděli, co by mu odpověděli.

Přišel potřetí a řekl jim: „Ještě spíte a odpočíváte? - Už dost! Přišla ta hodina: teď bude Syn člověka vydán do rukou hříšníků. Vstaňte, pojd'me! Hle, je tady můj zrádce.“

Když ještě mluvil, hned se objevil Jidáš, jeden ze Dvanácti, a s ním celý houf s meči a kyji, jak je poslali velekněží, učitelé Zákona a starší. Jeho zrádce s nimi smluvil znamení: „Koho políbím, ten to je; toho se chopte a obezřetně ho odved'te!“

A když Jidáš přišel, hned přistoupil k Ježíšovi a řekl: „Mistře!“ a políbil ho. Oni pak vztáhli ruce na Ježíše a zmocnili se ho. Jeden z okolostojících však vytasil meč, udeřil veleknězova služebníka a ut'al mu ucho.

Ježíš jim řekl: „Jako na zločince jste vytáhli s meči a kyji, abyste mě zatkli. Býval jsem den co den u vás v chrámě a učil, a nezmocnili jste se mě. Nuže, ať se splní výroky Písma!“ Tu ho všichni opustili a utekli.

Jeden jinoch šel za ním, měl pouze lněné plátno přehozené přes holé tělo. I toho se chtěli zmocnit, ale on jim nechal to plátno v rukou a utekl nahý.

Ježíše odvedli k veleknězi. Tam se shromáždili všichni velekněží, starší a učitelé Zákona. Petr šel zpovzdálí za ním až dovnitř do veleknězova dvora; sedl si mezi služebníky k ohni a ohříval se.

Velekněží a celá velerada hledali nějaké svědectví proti Ježíšovi, aby ho mohli odsoudit k smrti, ale nenacházeli. Mnozí sice proti němu lživě vypovídali, ale jejich výpovědi nebyly shodné. Někteří pak vystoupili a lživě proti němu vypovídali: „My jsme ho slyšeli, jak říkal: Já zbořím tento chrám, udělaný rukama, a ve třech dnech vystavím jiný, rukama neudělaný!“ Ale ani v této věci nebylo jejich svědectví shodné.

Tu povstal velekněz, postavil se doprostřed a zeptal se Ježíše: „Nic neodpovídáš na to, co tito lidé proti tobě vypovídají?“ On však mlčel a vůbec nic neodpověděl. Velekněz se ho znovu zeptal: „Ty jsi Mesiáš, syn Požehnaného?“

Ježíš odpověděl: „Tys to řekl. A uvidíte Syna člověka, jak sedí po pravici Všemohoucího a jak přichází v nebeských oblacích.“

Tu roztrhl velekněz své roucho a prohlásil: „Nač ještě potřebujeme svědky? Právě jste slyšeli rouhání. Co o tom soudíte?“ Oni všichni prohlásili, že je hoden smrti.

Někteří začali na něho plivat, zahalovali mu tvář, tloukli ho pěstmi a říkali mu: „Ukaž, že jsi prorok!“ Také služebníci se do něho pustili a bili ho.

Petr byl dole na dvoře a přišla tam také jedna z velekněžových služek. Když uviděla Petra, jak se ohřívá, podívala se na něj a řekla: „Ty jsi také byl s tím nazaretským Ježíšem!“

Ale on to zapřel: „Nevím ani nerozumím, co povídáš.“ Pak šel ven k prostranství u brány. A kohout zakokřhal.

Ta služka tam Petra uviděla a hned zase začala říkat lidem, kteří tam stáli: „To je jeden z nich.“ Ale on opět zapíral.

Za chvíli zase řekli Petrovi ti, kteří tam stáli: „Opravdu, patříš k nim, vždyť jsi přece Galilejec!“

On se však začal zaklínat a zapřísahat: „Neznám toho člověka, o kterém mluvíte!“ A hned zakokřhal kohout po druhé. Tu si Petr vzpomněl na slovo, které mu Ježíš řekl: „Než kohout dvakrát zakokřhá, třikrát mě zapřeš.“ A propukl v pláč.

Hned zrána velekněží se staršími a učiteli Zákona, to je celá velerada, vynesli rozhodnutí, dali Ježíše v poutech odvést a vydali ho Pilátovi.

Pilát se ho otázal: „Ty jsi židovský král?“

On mu odpověděl: „Ty to říkáš.“ Velekněží proti němu přednesli mnoho žalob.

Pilát se ho znovu zeptal: „Nic neodpovídáš? Hleď, co všechno na tebe žalují!“ Ježíš však už vůbec nic neodpověděl, až se Pilát divil.

O svátcích jim vladař propouštěval vězně, o kterého požádali. Právě byl ve vězení jistý Barabáš ještě s jinými vzbouřenci, protože se při vzpouře dopustili vraždy. Lid přišel nahoru a začal Piláta prosit o to, co pro ně vždycky dělával. Pilát jim na to řekl: „Chcete, abych vám propustil židovského krále?“ Věděl totiž, že ho velekněží vydali z nenávisti. Velekněží však poštvali lid, ať jim raději propustí Barabáše.

Pilát se jich znovu zeptal: „Co tedy mám udělat s tím, kterému říkáte židovský král?“

Oni začali křičet: „Ukřižuj ho!“

Pilát jim namítl: „Ale co udělal špatného?“

Oni však křičeli ještě víc: „Ukřižuj ho!“

Pilát chtěl lidu vyhovět, proto jim propustil Barabáše. Ježíše dal zbičovat a vydal ho, aby byl ukřižován.

Vojáci ho odvedli dovnitř dvora, to je do vládní budovy, a svolali celou četou. Oblékli mu rudý plášť, upletli trnovou korunu a nasadili mu ji. Pak ho začali pozdravovat: „Buď zdrav, židovský králi!“ Bili ho rákosovou holí po hlavě, plivali na něj, klekali na kolena a holdovali mu.

Když se mu dost naposmívali, svlékli mu rudý plášť, oblékli mu zase jeho šaty a vyvedli ho, aby ho ukřižovali.

Jistého Šimona z Kyrény, který právě přicházel z pole a šel kolem - otce Alexandrova a Rufova - přinutili, aby nesl jeho kříž. Přivedli ho na místo, kterému se říká Golgota, což znamená v překladu Lebka.

Dávali mu víno s přimíchanou myrhou, ale on ho nepřijal. Přibili ho na kříž a rozdělili si jeho šaty: losováním o nich rozhodli, co si kdo má vzít. Bylo devět hodin dopoledne, když ho ukřižovali. Jeho provinění hlásal nápis: „Židovský král“. Zároveň s ním ukřižovali dva zločince, jednoho po pravici, druhého po levici. Tak se splnil výrok Písma: „Byl počítán mezi zločince.“

Ti, kdo přecházeli okolo, potupně proti němu mluvili, potřásali hlavou a říkali: „Hleďme, chceš zbořit chrám a ve třech dnech ho zase vystavět! Zachraň sám sebe a sestup z kříže!“

Stejně tak se mu mezi sebou posmívali i velekněží a učitelé Zákona a říkali: „Jiným pomohl, sám sobě pomoci nemůže. Mesiáš, izraelský král! Ať nyní sestoupí z kříže, abychom to viděli a uvěřili!“ Tupili ho i ti, kdo byli spolu s ním ukřižováni.

Když bylo dvanáct hodin, nastala tma po celém kraji až do tří odpoledne. Ve tři hodiny zvolal Ježíš mocným hlasem: „Eloi, Eloi, lema sabachthani?“, to je v překladu: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“

Když to uslyšeli někteří z těch, kdo stáli kolem, řekli: „Hleďte, volá Eliáše!“ Jeden z nich odběhl, namočil houbu do octa, nastrčil ji na rákosovou hůl a chtěl mu dát pít; říkal přitom: „Počkejte, chceme vidět, zdali ho Eliáš přijde sejmut!“

Ježíš však vydal mocný hlas a vydechl naposled.

Chvilé tiché modlitby v kleče

Tu se chrámová opona roztrhla vpůli odshora až dolů. Když setník, který stál při tom naproti němu, uviděl, že tak vydechl naposled, prohlásil: „Tento člověk byl opravdu syn Boží!“

Zpovzdálí také přihlížely některé ženy, mezi nimi Marie Magdalská, Marie, matka Jakuba Mladšího i Josefa, a Salome. Ty ho následovaly a sloužily mu už tehdy, když působil v Galileji - i mnoho jiných, které spolu s ním přišly do Jeruzaléma.

Mezitím už nastal večer. Protože byl den příprav před sobotním svátkem, přišel vážený člen velerady Josef z Arimatie, který sám také očekával Boží království, a odvážně šel k Pilátovi a vyžádal si Ježíšovo tělo. Pilát se podivil, že by už zemřel. Dal si proto zavolat setníka a ptal se ho, zdali je už mrtev. Když mu to setník potvrdil, daroval Josefovi mrtvé tělo. Ten koupil lněné plátno, sňal tělo, zavinul ho do plátna a uložil do hrobky, která byla vytesána ve skále, a před vchod do hrobky přivalil kámen. Marie Magdalská a Marie, matka Josefova, se dívaly, kam byl Ježíš položen.

Doslov po pašijích

Ježíš umřel. Umřel nadarmo? Proč se vlastně umírá? Vojákoví říkají, že umírá za vlast, ale on doufá, že kulka mine právě jeho. Nemocný doufá, že lék zabere. Ježíš nedoufal, že přežije. Věděl, že ho zabijí. Ale vlastně přece doufal, doufal až za smrt. Doufal, že vstane k jinému životu. Ježíš vsadil celou svou existenci, celou svou budoucnost do naděje až za tělesnou, lidskou smrtí. To je smysl Velkého pátku. Z této velkopáteční naděje roste i naše důvěra. Zde má kořeny i naše víra. Kázat Velký pátek znamená uvěřit ve velikonoční jítro, zatímco náš život se odehrává v pašijovém týdnu. Umřel Ježíš nadarmo? Ne. Ježíš nás zbavil strachu ze všeho na světě. Ze všeho za světem. Zbavil nás strachu ze smrti. Ježíš neumřel nadarmo.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Pán Ježíš nelpěl na tom, že je roven Bohu, a stal se člověkem. S vírou, že se nás u svého Otce zastane, přednesme mu své prosby a volejme:

At' se najdou odvážní mladí lidé, kteří tě nenechají osamělého na cestě za záchranou lidstva, a doplní řady tvých učedníků.

Za jednotu Církve, za svatost všech věřících i za ty, kdo nevyznávají Ježíše jako Krista.

Za ty, kdo spravují veřejné věci, za mír a bezpečí pro všechny lidi i národy.

Za ty, kdo se skrze své utrpení stávají podobnými Kristu, a za spásu celého světa.

Za ty, kdo se našemu Pánu stali podobnými ve smrti.

Pane, nebuď nám vzdálen a pospěš na pomoc všem, za které jsme Tě prosili, Tobě buď chvála a klanění nyní i na věky věků. - Amen.

Cyklus C:

Uvedení do pašijí

Svatý Lukáš ve vyprávění o Ježíšově utrpení zdůrazňuje aspekt následování. Šimon z Kyrény a zbožné ženy jsou příkladem následování Ježíše Krista také v posledním a rozhodujícím okamžiku. Ježíš na kříži je i vzorem odpuštění. Při umírání je pak příkladem dokonalého odevzdání se do Otcových rukou.

EVANGELIUM Lk 22,14-23,56 (Pašije upravené pro čtenáře jsou na konci)

Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle Lukáše.

Ve stanovenou hodinu zaujal Ježíš místo u stolu a apoštolové s ním. Řekl jim: „Toužebně jsem si přál jíst s vámi tohoto velikonočního beránka, dříve než budu trpět. Neboť vám říkám: Už ho nebudu jíst, dokud se nenaplní v Božím království.“

A vzal kalich, vzdal díky a řekl: „Vezměte ho a rozdělte mezi sebe. Neboť vám říkám: Od této chvíle už nikdy nebudu pít z plodu révy, dokud nepřijde Boží království.“

Potom vzal chléb, vzdal díky, lámal ho a dával jim se slovy: „To je mé tělo, které se za vás vydává. To konejte na mou památku!“ Stejně tak vzal i kalich, když bylo po večeři, a řekl: „Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá.“

Hle, u mě na stole je však ruka mého zrádce. Syn člověka sice jde svou cestou, jak je určeno, ale běda tomu člověku, který ho zradí.“ Oni se začali ptát jeden druhého, který z nich že to je, kdo to hodlá udělat.

Vznikl také mezi nimi spor, kdo z nich je asi největší. Řekl jim: „Králové vládnou svým národům, a kdo mají nad nimi moc, dávají si říkat ‚dobrodinci‘. U vás však ať to tak není! Ale kdo je mezi vámi největší, ať je jako nejmenší, a kdo je představený, ať je jako ten, kdo druhým slouží. Vždyť kdo je větší: ten, kdo sedí u stolu, či ten, kdo obsluhuje? Přece ten, kdo sedí u stolu! Já však jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží.“

Vy jste se mnou až do nynějška vytrvali v mých zkouškách. A já vám odkazuji i královskou vládu, jako mně ji odkázal můj Otec, takže budete jíst a pít u mého stolu v mém království, sedět na trůně a soudit dvanáct izraelských kmenů.

Šimone, Šimone, satan si vyžádal, aby vás směl protříbit jako pšenici; ale já jsem za tebe prosil, aby tvoje víra nezanikla. A ty potom, až se obrátíš, utvrzuj své bratry.“

Petr mu řekl: „Pane, s tebou jsem ochoten jít do vězení i na smrt!“

On mu odpověděl: „Říkám ti, Petře: Ještě se ani kohout dnes neozve, a ty už třikrát zapřeš, že mě znáš.“

Dále jim řekl: „Když jsem vás poslal bez měšce, bez mošny, bez opánků, měli jste v něčem nedostatek?“

Odpověděli mu: „Ne, v ničem.“

Řekl jim: „Nyní však, kdo má měšec, ať si ho vezme, a stejně tak mošnu; a kdo nemá, ať prodá svůj plášť a koupí si meč. Říkám vám totiž, že se na mně musí splnit, co je napsáno: ‚A byl počítán mezi zločince‘. Neboť co je o mně řečeno, už se naplňuje.“

Řekli: „Pane, tady jsou dva meče.“

On jim odpověděl: „To stačí.“

Potom se podle svého zvyku odtamtud odebral na Olivovou horu a učedníci ho následovali. Když byl na místě, řekl jim: „Modlete se, abyste nepřišli do pokušení.“

Sám pak se od nich vzdálil, asi co by kamenem dohodil, klekl a modlil se: „Otče, chceš-li, odejmi ode mě tento kalich, avšak ne má vůle ať se stane, ale tvá.“ Tu se mu zjevil anděl z nebe a posiloval ho. Ježíš upadl do smrtelné úzkosti a modlil se ještě usilovněji; jeho pot stékal na zem jako krůpěje krve.

Potom vstal od modlitby, šel ke svým učedníkům a našel je, jak zármutkem usnuli. Řekl jim: „Proč spíte? Vstaňte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení!“

Když ještě mluvil, objevil se houf lidí; jeden ze Dvanácti, jménem Jidáš, šel před nimi. Přiblížil se k Ježíšovi, aby ho políbil. Ježíš mu řekl: „Jidáš, políbením zrazuješ Syna člověka?“

Když ti, kdo byli s Ježíšem, viděli, co se chystá, zeptali se: „Pane, máme zasáhnout mečem?“ A jeden z nich udeřil veleknězova služebníka a utal mu pravé ucho.

Ježíš však na to řekl: „Přestaňte! Dost!“ A dotkl se jeho ucha a uzdravil ho.

Potom řekl Ježíš těm, kteří se na něho vypravili, velekněžím, chrámovým velitelům a starším: „Jako na zločince jste vytáhli s meči a kyji? Býval jsem den co den mezi vámi v chrámě, a ruce jste na mě nevztáhli. Tohle však je vaše hodina a vláda temnoty.“

Pak se ho zmocnili a odvedli. Přivedli ho do veleknězova domu. Petr šel zpovzdálí za nimi. Když rozdělali uprostřed dvora oheň a sesedli se kolem, sedl si Petr mezi ně. Jak seděl ve světle, uviděla ho jedna služka, pozorně se na něj podívala a řekla: „Také ten byl s ním!“

On však to zapřel: „Neznám ho, ženo.“

Za chvíli ho uviděl jiný a řekl: „Ty jsi také jeden z nich!“

Petr odpověděl: „Člověče, nejsem!“

Uplynula asi hodina a někdo jiný zase tvrdil: „Dopравdy, i tento člověk byl s ním, vždyť je to Galilejec!“

Petr však řekl: „Člověče, nevím, o čem mluvíš.“ V tom okamžiku, když ještě mluvil, zakokrhal kohout.

Tu se Pán obrátil a pohleděl na Petra. A Petr si vzpomněl na to, co mu Pán řekl: „Dříve než kohout dnes zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“ A vyšel ven a hořce se rozplakal.

Muži, kteří Ježíše hlídali, posmívali se mu a bili ho, zavázali mu oči a ptali se: „Když jsi prorok, pověz nám, kdo tě to udeřil.“ A rouhali se mu, jak mohli.

Jakmile se rozednilo, sešel se sbor starších z lidu, velekněží a učitelé Zákona, a dali ho předvést před svůj soud. Řekli: „Jsi-li Mesiáš, pověz nám to!“

Odpověděl jim: „I kdybych vám to řekl, neuvěříte, a kdybych se vás zeptal, nedáte mi odpověď. Ale od této chvíle bude Syn člověka sedět po pravici všemohoucího Boha.“

Všichni mu do toho vpadli: „Ty jsi tedy Boží Syn?“

Odpověděl jim: „Vy správně říkáte, já jsem!“

Oni řekli: „Nač ještě potřebujeme svědectví? Vždyť jsme to sami slyšeli z jeho úst!“

Celé jejich shromáždění povstalo a vedli ho k Pilátovi.

Tam na něj začali žalovat: „Zjistili jsme, že tento člověk rozvrací náš národ, brání odvádět císaři daně a vydává se za krále Mesiáše.“

Pilát se ho zeptal: „Ty jsi židovský král?“ Odpověděl mu: „Ty to říkáš!“

Pilát pak prohlásil velekněžím a lidu: „Neshledávám na tomto člověku žádné provinění.“

Ale oni naléhali a říkali: „Pobuňuje lid svým učením po celém Judsku, počínajíc Galileou až sem!“

Jakmile to Pilát uslyšel, zeptal se, zdali ten člověk je Galilejec; a když se dověděl, že je z Herodova území, poslal ho k Herodovi, který se také právě v těch dnech zdržoval v Jeruzalémě.

Jakmile Herodes spatřil Ježíše, velmi se zaradoval. Už dávno si ho totiž přál uvidět, protože o něm slyšel a doufal, že uvidí, jak udělá nějaký zázrak. Kladl mu tedy mnoho otázek, ale on mu vůbec neodpovídal. Velekněží a učitelé Zákona stáli při tom a urputně na něho žalovali. Tu Herodes i se svými vojáky mu dal najevo, že jím pohrdá, a ztropil si z něho posměch: dal ho obléci do bílých šatů a poslal ho nazpět k Pilátovi. V ten den se Herodes a Pilát spřátelili; předtím totiž spolu žili v nepřátelství.

Pilát svolal velekněze, členy velerady i lid a řekl jim: „Přivedli jste mi tohoto člověka, že prý pobuňuje lid. Já sám jsem ho vyslechl ve vaší přítomnosti, ale neshledal jsem, že by se tento člověk provinil něčím z toho, co na něj žalujete. Ale ani Herodes ne, vždyť ho poslal nazpět k nám. Prostě nespáchal nic, co by zasluhovalo smrt. Dám ho tedy potrestat a pak ho propustím.“

Ale oni se všichni dali do křiku: „Pryč s ním! Propust' nám Barabáše!“ Ten byl uvržen do žaláře pro nějakou vzpouru vzniklou v městě a pro vraždu.

Pilát začal znovu na ně naléhat, protože chtěl Ježíše propustit. Ale oni odpověděli křikem: „Ukřižuj ho, ukřižuj!“

Potřetí jim řekl: „Ale co špatného udělal? Neshledal jsem na něm nic, co by zasluhovalo smrt. Dám ho tedy potrestat a pak ho propustím.“ Oni však doráželi s velkým křikem a žádali, aby byl ukřižován, a jejich křik se stále stupňoval.

Pilát se proto rozhodl povolit jejich žádosti: propustil toho, který byl uvržen do žaláře pro vzpouru a vraždu a kterého si vyžádali, a Ježíše vydal, aby se jim stalo po vůli.

Když ho odváděli, zadrželi jistého Šimona z Kyrény, který právě přicházel z pole, a vložili na něj kříž, aby ho nesl za Ježíšem.

Za ním šel velký zástup lidu, i ženy, které nad ním nařikaly a plakaly. Ježíš se k nim obrátil a řekl: „Jeruzalémské dcery, neplačte nade mnou! Spíše nad sebou plačte a nad svými dětmi; přijdou totiž dny, kdy se bude říkat: ‚Blahoslavené neplodné, životy, které nerodily, a prsy, které nekojily!‘ Tehdy lidé začnou říkat horám: ‚Padněte na nás!‘ a pahrbkům: ‚Přikryjte nás!‘ Neboť když se toto děje se zeleným stromem, co se teprve stane se suchým!“

Spolu s ním byli vedeni na popravu také dva zločinci.

Když došli na místo, které se nazývá Lebka, ukřižovali jeho i ty zločince, jednoho po pravici a druhého po levici. Ježíš řekl: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ Jeho šaty si rozdělili losem.

Lid stál a díval se. Členové velerady se mu vysmívali: „Jiným pomohl, ať pomůže sám sobě, je-li Mesiáš, Boží Vyvolený.“

Posmívali se mu i vojáci, přistupovali, podávali mu ocet a říkali: „Když jsi židovský král, zachraň sám sebe!“

Nad ním byl totiž nápis: To je židovský král.

Jeden z těch zločinců, kteří viseli na kříži, se mu rouhal: „Copak ty nejsi Mesiáš? Zachraň sebe i nás!“

Druhý ho však okřikl: „Ani ty se nebojíš Boha? Vždyť jsi odsouzen k stejnému trestu! My ovšem spravedlivě: dostáváme přece jen, jak si zasloužíme za to, co jsme spáchali, ale on neudělal nic zlého.“ A dodal: „Ježíši, pamatuj na mě, až přijdeš do svého království.“

Odpověděl mu: „Amen, pravím ti: Dnes budeš se mnou v ráji.“

Bylo už asi dvanáct hodin. Tu nastala tma po celém kraji až do tří odpoledne, protože se zatmělo slunce. Chrámová opona se vpůli roztrhla. Ježíš zvolal mocným hlasem: „Otče, do tvých rukou poroučím svého ducha.“ A po těch slovech vydechl naposled.

Chvilé tiché modlitby v kleče

Když setník viděl, co se stalo, velebil Boha a řekl: „Tento člověk byl skutečně spravedlivý.“ A všichni ti lidé, kteří se tam shromáždili k této podívané, když viděli, co se stalo, bili se v prsa a vraceli se domů. Jeho známí všichni zůstali stát opodál, i ženy, které ho provázely z Galileje a dívaly se na to.

Jeden člen velerady, jménem Josef, ušlechtilý a spravedlivý člověk z judského města Arimatie, nesouhlasil s jejich rozhodnutím a jednáním. On také očekával Boží království. Zašel k Pilátovi a vyžádal si Ježíšovo tělo. Pak ho sňal, zavinul do lněného plátna a položil do hrobky vytesané ve skále, kde nebyl ještě nikdo pochován. Bylo to v den příprav, právě nastávala sobota.

Přítom ho doprovázely ženy, které přišly s Ježíšem z Galileje. Podívaly se na hrobku i na to, jak bylo jeho tělo pochováno. Potom odešly domů a připravily si vonné věci a masti. V sobotu však zachovaly sváteční klid podle přikázání.

JEDEN ZE DVANÁCTI, JMÉNEM JIDÁŠ

Pašije nám vypravují smutnou historii zrady apoštola Jidáše a zapření Petrem. Oba Pána Ježíše v těžké chvíli opustili, Jidáš jej zradil, Petr zapřel. Oba svůj hřích doznali, oba litovali, oba jej oplakávali: „Zradil jsem krev spravedlivou,“ volá Jidáš před veleradou. Proč Jidáš přesto spáchal sebevraždu, zatímco Petr se stává hlavou Církve? Protože Jidáš svůj hřích nevyznal před Ježíšem a před jeho apoštoly. On se vyznal před veleradou, před lidmi, kteří mu nemohli dát rozhřešení, ti se mu jen vysmáli. Chápeš už, že zpovědnici nenahradí ani veřejné kádrování, ani psychiatrické vyšetření? Jidáš zůstal zoufalcem, protože nežádal o odpuštění Ježíše. Nepřijal je od něj, nečekal je. Neuvěřil, že mu Pán Ježíš odpustí. Tady vidíme názorně nejhorší účinek hříchu: Odhání nás od Božího milosrdenství. Působí, že naše důvěra v Ježíše slábne.

A proč Petr, zapírač svého Mistra, druhý hříšník, zůstal apoštolem, ba stal se skálou Církve? Protože nejen litoval, ale i hledal odpuštění. Vrátil se mezi apoštoly a doznal svůj hřích. Hledal odpuštění u svého Pána a důvěřoval v něj. Proto mu Pán odpustil. Až si zase budou hledět tváří v tvář, Pán ho neuvítá ani výčítkou, ale tichou otázkou: „Petře, miluješ mě?“ Bratři a sestry, uvědomujete si nyní, jaké jsou stále velikonoce lidstva? Je to stále rozcestí, na němž se lidé rozdělují: Zatímco jedni jdou s Jidášem za cinkotem peněz, druzí s Petrem kajícně vyhlížejí Ježíše. My tu v kostele hledáme ve zpovědnici kajícně Ježíšův zrak. A Pán mezi nás přichází ve společenství tohoto večeraďla, pohlíží i nám do očí a ptá se každého z nás osobně: „Máš mě rád? Máš mě ráda?“ To jsou křesťanské velikonoce, to je křesťanské jaro v duši: Prožíváme vždy znovu své velikonoční znovuzrození. Přeji vám, abyste s Petrem dobře uslyšeli Ježíšova slova lásky a odpuštění. Přeji vám, abyste se tu naplnili velikonoční radostí a kam půjdete, všude ji roznášeli.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Bůh nás zve, abychom přijali vykoupení z našich hříchů z rukou jeho Syna Ježíše ve svátosti smíření. Společně poprosme za pomoc a světlo.

Abychom svědomitě hledali a dobře poznali své hříchy.
Abychom si své chyby zošklivili a upřímně jich litovali.

Abychom si dobře promysleli, jak se budeme bránit ve chvíli zlého pokušení.

Abychom si vážili velkého Božího daru, kterým je svátost očisty srdce, svátost smíření.

Abychom ve zpovědnici vypověděli upřímně stav své duše a aby naše zpověď byla obrazem naší osobnosti.

Abychom se těšili na setkání s Ježíšovou milosrdnou láskou a na pokoj duše.

Kéž i v tento čas Pán povolá ty, kterým chce dát podíl na své učitelské, pastýřské a kněžské službě.

Bože, prosíme tě v pokoře o světlo sebepoznání pro nás všechny. Ať jasně poznáme, že i nás vedeš přes naše bolestné pátky k radosti, jako tomu bylo u Ježíše Krista, našeho Pána. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Přijmi, Bože, naši účast na oběti svého Syna; sami si nemůžeme zasloužit tvé slitování, ale spoléháme na to, že nás s tebou smířil svou krví. Neboť on s tebou žije a kraluje na věky věků. - Amen.

PREFACE

Nevinný trpí za hříšníky

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdávejme díky Bohu, našemu Otcí.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky, skrze našeho Pána, Ježíše Krista. Neboť on nás neodsoudil, ale dal se odsoudit za nás, a byl za naše hříchy přibit na kříž. Svou nevinnou smrtí nám otevřel přístup k tobě. A proto tě chválí nebe i země, proto tě chválí všichni andělé a svatí, proto i my s radostí voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ Mt 26,42

Otče, nemůže-li mě tento kalich minout a musím ho vypít, ať se stane tvá vůle.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Bože, ty nás sytíš tělem a krví svého Syna a jeho smrt posiluje naši naději, že se na nás naplní tvé sliby; prosíme tě: dej, ať jeho vzkříšení upevní naši víru, že i my dosáhneme věčného života. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

K ZAMYŠLENÍ A

Ježíšova přítomnost v eucharistii, noc jeho modlitby v Getsemanské zahradě, odpuštění nepřátelům, víra v toho, který je Synem člověka a Synem Božím, volba dobra, třebaže se nabízí zlo, Ježíšův kříž, znamení lásky a oslavení: s těmito myšlenkami chceme prožít následující dny.

K ZAMYŠLENÍ B

Když letos slyšíme pašije, zprávu evangelisty svatého Marka o událostech Kristova umučení, vzpomeňme i na slova svatého Ignáce z Loyoly z knížky jeho Duchovních cvičení, kde píše: „Když tedy vidím, co pro mne Kristus učinil, budu se ptát, co já musím učinit pro něho.“ Vždyť to, o čem uvažuji, vstupuje do mého srdce a stává se modlitbou. Modlitba pak má proniknout a proměnit hlavně můj život.

K ZAMYŠLENÍ C

Bylo by velmi smutné hovořit a rozjímat o utrpení bez jakéhokoli východiska a smyslu. Věříme, že Ježíš, Boží Syn, zemřel za nás, abychom měli život. Jeho láska k nám dává smysl jeho utrpení. Stručně tuto skutečnost popisují slova dnešní preface, předzpěvu eucharistické modlitby. Jsou už nesena téměř cílem a smyslem Ježíšovy oběti, radostí z jeho velikonočního tajemství: „Neboť on nás neodsoudil, ale dal se odsoudit za nás, a byl za naše hříchy přibit na kříž. Svou nevinnou smrtí nás vykoupil a svým vzkříšením nám otevřel přístup k tobě.“

Pašije upravené pro tři čtenáře

Cyklus A:

Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle Matouše. Tehdy jeden z Dvanácti - Jidáš Iškariotský - odešel k velekněžím a zeptal se jich:

„Co mi dáte, když vám ho zradím?“

Oni s ním smluvili třicet stříbrných. Od té chvíle hledal vhodnou příležitost, aby ho zradil. První den o svátcích nekvašeného chleba přistoupili učedníci k Ježíšovi s otázkou:

„Kde chceš, abychom ti připravili velikonoční večeři?“

On řekl:

„Jděte do města k jistému člověku a vyřid'te mu, že Mistr vzkazuje: Můj čas je blízko; budu u tebe se svými učedníky slavit velikonoční večeři.“

Učedníci udělali, jak jim Ježíš nařídil, a připravili velikonočního beránka. Když nastal večer, zaujal místo u stolu s Dvanácti. Při jídle jim řekl:

„Amen, pravím vám: Jeden z vás mě zradí.“

Velmi se zarmoutili a začali mu říkat jeden přes druhého:

„Jsem to snad já, Pane?“

Odpověděl:

„Kdo si se mnou namáčí ruku v míse, ten mě zradí. Syn člověka sice odchází, jak je o něm psáno, ale běda tomu člověku, který Syna člověka zradí. Pro toho člověka bylo lépe, kdyby se nebyl narodil.“

Také Jidáš, který ho chtěl zradit, se zeptal:

„Jsem to snad já, Mistře?“

Odpověděl mu:

„Tys to řekl.“

Když jedli, vzal Ježíš chléb, požehnal ho, lámal a dával ho svým učedníkům se slovy:

„Vezměte, jezte. To je mé tělo.“

Potom vzal kalich, vzdal díky, podal jim ho a řekl:

„Pijte z něho všichni. Neboť to je má krev nové smlouvy, která se prolévá za všechny na odpuštění hříchů. Pravím vám: Od této chvíle už nikdy nebudu pít z tohoto plodu révy až do toho dne, kdy z nového plodu budu pít s vámi v království svého Otce.“

Potom zazpívali chvalozpěv a vyšli na Olivovou horu. Tehdy jim Ježíš řekl:

„Vy všichni se dnes v noci nade mnou pohoršíte, neboť je psáno: ‘Budu bít pastýře a ovce ze stáda se rozprchnou.’ Ale po mém vzkříšení vás předejdu do Galileje.“

Petr mu na to řekl:

„Kdyby se všichni nad tebou pohoršili, já se nikdy nepohorším!“

Ježíš mu odpověděl:

„Amen, pravím ti: Dnes v noci, dříve než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“

Petr mu však tvrdil:

„I kdybych měl s tebou jít na smrt, nezapřu tě!“

Podobně mluvili i všichni ostatní učedníci. Potom s nimi šel Ježíš na venkovský dvorec zvaný Getsemany a řekl učedníkům:

„Posed'te tady, zatímco se půjdu tamhle pomodlit.“

Petra a dva Zebedeovy syny vzal s sebou. Pak se ho zmocnil smutek a úzkost. Řekl jim:

„Má duše je smutná až k smrti, zůstaňte zde a bděte se mnou!“

Trochu poodešel, padl tváří k zemi a modlil se:

„Otče můj, jestliže je to možné, ať mě mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš.“

Potom se vrátil k učedníkům a našel je, jak spí. Řekl Petrovi:

„To jste nemohli ani jednu hodinu se mnou bdít? Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení. Duch je sice ochotný, ale tělo je slabé.“

Odešel podruhé a modlil se:

„Otče můj, nemůže-li mě tento kalich minout, a musím ho vypít, ať se stane tvá vůle.“

Znovu se vrátil a našel je, jak spí, protože se jim únavou zavíraly oči. Nechal je, opět odešel a modlil se potřetí stejnými slovy. Potom se vrátil k učedníkům a řekl jim:

„Jen spěte a odpočívajte dál! - Už je tady ta hodina: teď bude Syn člověka vydán do rukou hříšníků. Vstaňte, půjdeme! Hle, už je tady můj zrádce.“

Když ještě mluvil, přišel Jidáš, jeden ze Dvanácti, a s ním velký houf s meči a kyji, jak je poslali velekněží a starší lidu. Jeho zrádce s nimi smluvil znamení:

„Koho políbím, ten to je; toho se chopte.“

A hned přistoupil k Ježíšovi a řekl:

„Bud' zdrav, Mistře,“

a políbil ho. Ježíš mu odpověděl:

„Příteli, učiň jen, k čemu jsi přišel.“

Lidé z houfu přistoupili, vztáhli ruce na Ježíše a zmocnili se ho. Vtom jeden z těch, kdo byli s Ježíšem, sáhl po meči, vytasil ho, udeřil veleknězova služebníka a ut'al mu ucho. Ježíš mu však řekl:

„Zastrč svůj meč tam, kam patří. Každý, kdo sahá po meči, mečem zahyne. Anebo myslíš, že by mi můj Otec neposlal ihned víc jak dvanáct pluků andělů, kdybych ho o to poprosil? Ale jak by se potom splnily výroky Písma, že se tak musí stát?“

V té chvíli řekl Ježíš onomu houfu:

„Jako na zločince jste vytáhli s meči a kyji, abyste mě zatkli. Sedával jsem den co den v chrámě a učil, a nezmocnili jste se mě. To všechno se však stalo, aby se splnily výroky Písma u proroků.“

Tu jej všichni učedníci opustili a utekli. Ti, kdo se Ježíše zmocnili, vedli ho k veleknězi Kaifášovi, kde se shromáždili učitelé Zákona a starší. Petr šel zpozdí za ním až k veleknězovu dvoru. Vešel dovnitř a sedl si ke služebníkům, aby viděl, jak to skončí. Veleknězí a celá velerada hledali proti Ježíšovi lživé svědectví, aby ho mohli odsoudit na smrt, ale nenašli, třebaže se dostavilo mnoho falešných svědků. Nakonec přišli dva a řekli:

„On prohlásil: Mohu zbořit Boží chrám a ve třech dnech ho zase vystavět.“

Velekněz povstal a zeptal se ho:

„Nic neodpovídáš na to, co tito lidé proti tobě vypovídají?“

Ježíš však mlčel. Tu mu velekněz řekl:

„Zapřísahám tě při živém Bohu, abys nám řekl, zdali jsi Mesiáš, Syn Boží!“

Ježíš mu odpověděl:

„Tys to řekl. Ale říkám vám: Od této chvíle uvidíte Syna člověka, jak sedí po pravici Všemohoucího a jak přichází v nebeských oblacích.“

Tu roztrhl velekněz své roucho a řekl:

„Rouhal se! Nač ještě potřebujeme svědky? Právě jste sami slyšeli rouhání. Co o tom soudíte?“

Odpověděli:

„Hoden je smrti.“

Pak mu plivali do tváře a tloukli ho pěstmi; někteří ho bili do tváře a říkali:

„Když jsi prorok, pověz nám, Mesiáši, kdo tě to udeřil!“

Petr mezitím seděl venku na dvoře. Tu k němu přistoupila jedna služka a tvrdila:

„Tys byl také s tím Galilejcem Ježíšem.“

Ale on to přede všemi zapřel:

„Nevím, co povídáš.“

Když odešel k chodbě u brány, uviděla ho jiná služka a řekla těm, kdo tam byli:

„Tady ten byl s tím nazaretským Ježíšem.“

Ale zase to zapřel, a to pod přísahou:

„Toho člověka vůbec neznám!“

Za chvíli přistoupili ti, kdo tam stáli, a řekli Petrovi:

„Opravdu, i ty k nim patříš. Vždyť už tvé nářečí tě prozrazuje.“

Tu se začal zaklínat a zapřísahat:

„Neznám toho člověka!“

Hned nato zakokrhál kohout a Petr si vzpomněl na slova, která Ježíš řekl: „Dříve než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“ A vyšel ven a hořce se rozplakal. Když nastalo ráno, všichni velekněží a starší lidu se usnesli proti Ježíšovi, že ho vydají na smrt. Dali ho proto spoutat a odvést a vydali ho vladaři Pilátovi. Když teď zrádce Jidáš viděl, že Ježíš je odsouzen, hnulo se v něm svědomí. Přinesl velekněžím a starším těch třicet stříbrných nazpátek a řekl:

„Zhřešil jsem - zradil jsem nevinnou krev.“

Odpověděli mu:

„Co je nám do toho? To je tvá věc.“

Tu hodil ty stříbrné dovnitř chrámu, utekl odtamtud, šel a oběsil se. Velekněží vzali ty peníze a řekli:

„Do chrámové pokladny je dát nesmíme, protože je to odměna za krev.“

Usnesli se tedy, že za ně koupí hrncířovo pole na pohřbívání cizinců. Proto se tomu poli až do dneška říká Pole krve. Tak se splnilo, co řekl prorok Jeremiáš: „Vzali třicet stříbrných, odhadní

cenu za toho, kterého Izraelité tak odhadli, a dali je za hrnčířovo pole, jak mi Pán nařídil.' Ježíš pak byl předveden před vladaře. Vladař se ho zeptal:

„Ty jsi židovský král?“

Ježíš odpověděl:

„Ty to říkáš!“

Na žaloby velekněží a starších neodpověděl nic. Tu mu řekl Pilát:

„Neslyšíš, co všechno proti tobě vypovídají?“

Ale Ježíš mu neodpověděl ani na jednu otázku, takže se vladař velmi divil. Bylo zvykem, že o svátcích vladař propouštěl lidu jednoho vězně, kterého chtěli. Právě tehdy měli pověstného vězně, jmenoval se Barabáš. Proto když se lidé shromáždili, zeptal se jich Pilát:

„Koho chcete, abych vám propustil? Barabáše, anebo Ježíše, kterému říkají Mesiáš?“

Věděl totiž, že ho vydali z nenávisti. Když zasedl na soudní stolec, poslala k němu jeho žena se vzkazem

„Nic neměj s tím spravedlivým! Kvůli němu jsem dnes ve snu mnoho vytrpěla.“

Velekněží a starší však přemluvili lid, aby si vyžádali Barabáše, a Ježíše aby dali popravit. Vladař se jich zeptal:

„Kterého vám z těchto dvou mám propustit?“

Začali volat:

„Barabáše!“

Pilát jim řekl:

„Co tedy mám udělat s Ježíšem, zvaným Mesiáš?“

Všichni volali:

„Na kříž s ním!“

On však namítl:

„Ale co udělal špatného?“

Oni však křičeli ještě víc:

„Na kříž s ním!“

Pilát viděl, že tím nic nedosáhl, ba naopak, že bouře stále vzrůstá. Dal si tedy přinést vodu, před očima lidu si umyl ruce a řekl:

„Nemám vinu na krvi tohoto člověka. To je vaše věc.“

Všechni lidé odpověděli:

„Jeho krev ať padne na nás a na naše děti!“

Tu jim propustil Barabáša, Ježíše pak dal zbičovat a vydal ho, aby byl ukřižován. Vladařovi vojáci vzali Ježíše do vládní budovy a svolali k němu celou četou. Svlékli ho, přehodili mu nachově rudý plášť, upletli korunu z trní, vsadili mu ji na hlavu, do pravé ruky mu dali rákosovou hůl, klekali před ním a posmívali se mu:

„Bud' zdrav, židovský králi!“

Plivali na něj, brali mu hůl a bili ho po hlavě. Když se mu dost naposmívali, svlékli mu plášť, oblékli mu zase jeho šaty a odvedli ho, aby ho ukřižovali. Když vycházeli, potkali jednoho člověka z Kyrény, jmenoval se Šimon. Toho přinutili, aby mu nesl kříž. Když došli na místo zvané Golgota, což znamená 'Lebka', dali mu pít víno smíchané se žlučí. Okusil, ale pít nechtěl. Přibili ho na kříž a rozdělili si jeho šaty losováním. Potom si tam sedli a hlídali ho. Nad hlavu mu připevnili nápis s udáním jeho provinění: „To je Ježíš, židovský král.“ Zároveň s ním byli ukřižováni dva zločinci, jeden po pravici, druhý po levici. Ti, kdo přecházeli okolo, potupně proti němu mluvili. Potřásali hlavou a říkali:

„Chceš zbořit chrám a ve třech dnech ho zase vystavět. Zachraň sám sebe! Jsi-li Syn Boží, sestup z kříže!“

Stejně tak se mu posmívali i velekněží s učiteli Zákona a staršími a říkali:

„Jiným pomohl, sám sobě pomoci nemůže. Je prý to izraelský král! Ať nyní sestoupí z kříže, a uvěříme v něho. Spoléhal na Boha, ať ho teď vysvobodí, má-li v něm zalíbení. Přece řekl: „Jsem Boží syn!““

Stejně ho tupili i ti, kdo byli spolu s ním ukřižováni. Od dvanácti hodin nastala tma po celém kraji až do tří odpoledne. Kolem tří hodin zvolal Ježíš mocným hlasem:

„Eli, Eli, lema sabachthani?“

to znamená:

„Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“

Když to uslyšeli někteří z těch, kdo tam stáli, říkali:

„On volá Eliáše!“

Jeden z nich hned odběhl, vzal houbu, naplnil ji octem, nastrčil ji na rákosovou hůl a chtěl mu dát pít. Ostatní však říkali:

„Počkej, chceme vidět, zdali ho přijde Eliáš zachránit.“

Ježíš však znovu vykřikl mocným hlasem a skončil.

(Chvilé tiché modlitby v kleče)

Vtom se chrámová opona roztrhla vpůli odshora až dolů, země se zatřásla, skály se rozpučly, hroby se otevřely a mnoho těl zesnulých svatých bylo vzkříšeno. Po jeho vzkříšení vyšli z hrobů, vešli do Svatého města a ukázali se mnoha lidem. Když setník a jeho lidé, kteří měli u Ježíše stráž, viděli to zemětřesení a všechno, co se dělo, hrozně se polekali a říkali:

„To byl opravdu Syn Boží!“

Zpovzdálí tam přihlíželo i mnoho žen: byly to ty, které následovaly Ježíše už z Galileje a sloužily mu. Mezi nimi byla Marie Magdalská, Marie, matka Jakubova i Josefova, a matka Zebedeových synů. Když nastal večer, přišel bohatý člověk pocházející z Arimatie, jmenoval se Josef. I on byl Ježíšovým učedníkem. Došel k Pilátovi a žádal o Ježíšovo tělo. Pilát poručil, aby mu ho vydali. Josef vzal tělo, zavinul ho do čistého lněného plátna a uložil ho do své nové hrobky, kterou si dal vytesat ve skále. Před vchod do hrobky přivalil velký kámen a odešel. Marie Magdalská a druhá Marie přitom seděly naproti hrobu. Druhý den, to je po dnu příprav na svátek, přišli velekněží a farizeové společně k Pilátovi a řekli:

„Pane, vzpomněli jsme si, že ten podvodník ještě zaživa prohlásil: ‚Po třech dnech vstanu z mrtvých.‘ Dej tedy rozkaz zajistit hrob až do třetího dne. Jinak by mohli jeho učedníci přijít, ukradnout ho a říci lidu: ‚Vstal z mrtvých.‘ Pak by ten poslední podvod byl ještě horší než první.“

Pilát jim odpověděl:

„Tady máte stráž. Jděte a zajistěte hrob, jak uznáte za dobré.“

Oni šli a zajistili hrob tím, že zapečetili kámen a postavili stráž.

Cyklus B:

Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle Marka. Bylo dva dni před velikonoce a svátky nekvašeného chleba. Velekněží a učitelé Zákona hledali příležitost, jak by se Ježíše lstí zmocnili a jak by ho připravili o život; říkali totiž:

„Jenom ne o svátcích, aby nedošlo ke vzbouření lidu.“

Když byl Ježíš v Betánii v domě Šimona Malomocného, přišla k němu při jídle žena s alabastrovou nádobkou drahocenného oleje z pravého nardu, rozlomila nádobku a olej mu vylila na hlavu. Někteří to však těžce nesli a mezi sebou si říkali:

„Nač došlo k takovému plýtvání tím olejem? Vždyť se ten olej mohl prodat za víc než tři sta denárů a mohli jsme je dát chudým.“

A zlobili se na ni. Ježíš však řekl:

„Nechte ji! Proč jste na ni zlí? Vykonala na mně dobrý skutek. Vždyť chudé máte mezi sebou vždycky a můžete jim prokazovat dobrodiní, kdykoli chcete, mne však vždycky nemáte. Udělala, co mohla: už napřed moje tělo pomazala k pohřbu. Amen, pravím vám: Všude na celém světě, kde bude hlásáno evangelium, bude se na její památku vypravovat také o tom, co vykonala.“

Jidáš Iškariotský, jeden z Dvanácti, odešel k velekněžím, aby jim ho zradil. Jak to uslyšeli, zaradovali se, a slíbili, že mu dají peníze. Hledal tedy vhodnou příležitost, jak by ho zradil. První den o svátcích nekvašeného chleba, když se zabíjel velikonoční beránek, zeptali se učedníci Ježíše:

„Kam chceš, abychom ti šli připravit velikonoční večeři?“

Tu poslal dva ze svých učedníků a řekl jim:

„Jděte do města, a tam vás potká člověk, který ponese džbán vody. Jděte za ním, a kam vejde, řekněte hospodáři: 'Mistr vzkazuje: Kde je pro mě večeřadlo, v kterém bych mohl se svými učedníky jíst velikonočního beránka?' On vám ukáže velkou horní místnost opatřenou lehátky a připravenou. Tam nám přichystejte večeři!“

Učedníci odešli, přišli do města a našli všechno tak, jak jim řekl, a připravili velikonočního beránka. Večer přišel Ježíš s Dvanácti. Když byli u stolu a jedli, řekl:

„Amen, pravím vám: Jeden z vás mě zradí, ten, který se mnou jí.“

Zarmoutili se a začali mu říkat jeden přes druhého:

„Jsem to snad já?“

Odpověděl jim:

„Jeden z Dvanácti, který si se mnou namáčí v téže míse. Syn člověka sice odchází, jak je o něm psáno, ale běda tomu člověku, který Syna člověka zradí! Pro toho člověka by bylo lépe, kdyby se nebyl narodil.“

Když jedli, vzal chléb, požehnal ho, lámal a dával jim ho se slovy:

„Vezměte. To je mé tělo.“

Potom vzal kalich, vzdal díky, podal jim ho a pili z něho všichni. A řekl jim:

„To je má krev, krev nové smlouvy, která se prolévá za všechny. Amen, pravím vám: Už nikdy nebudu pít z plodu révy až do toho dne, kdy z nového plodu budu pít v Božím království.“

Potom zazpívali chvalozpěv a vyšli na Olivovou horu. Ježíš jim řekl:

„Všichni se pohoršíte, neboť je psáno: 'Budou bít pastýře, a ovce se rozprchnou.' Ale po mém vzkříšení vás předejdu do Galileje.“

Petr mu na to řekl:

„I kdyby se všichni pohoršili, já ne!“

Ježíš mu odpověděl:

„Amen, pravím ti, že ty dnes, této noci, dříve než kohout dvakrát zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“

Ale on ještě rozhodněji tvrdil:

„I kdybych měl s tebou jít na smrt, nezapřu tě!“

Stejně tak mluvili všichni. Přišli k venkovskému dvorci zvanému Getsemany. Ježíš řekl učedníkům:

„Posed'te tady, až se pomodlím.“

A vzal s sebou Petra, Jakuba a Jana. Pak se ho zmocnila hrůza a úzkost. Řekl jim:

„Má duše je smutná až k smrti. Zůstaňte zde a bděte!“

Trochu poodešel, padl na zem a modlil se, aby ho, jestliže je to možné, minula ta hodina. Řekl:

„Abba, Otče, tobě je všechno možné; odejmi ode mě tento kalich! Avšak ne co já chci, ale co ty chceš.“

Potom se vrátil a našel je, jak spí. Řekl Petrovi:

„Šimone, spíš? To jsi nemohl ani jednu hodinu bdít? Bděte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení. Duch je sice ochotný, ale tělo je slabé.“

A zas odešel a modlil se stejnými slovy. Znovu se vrátil a našel je, jak spí, protože se jim únavou zavíraly oči, takže nevěděli, co by mu odpověděli. Přišel potřetí a řekl jim:

„Ještě spíte a odpočíváte? - Už dost! Přišla ta hodina: teď bude Syn člověka vydán do rukou hříšníků. Vstaňte, pojd'me! Hle, je tady můj zrádce.“

Když ještě mluvil, hned se objevil Jidáš, jeden ze Dvanácti, a s ním celý houf s meči a kyji, jak je poslali velekněží, učitelé Zákona a starší. Jeho zrádce s nimi smluvil znamení:

„Koho políbím, ten to je; toho se chopte a obezřetně ho odved'te!“

A když Jidáš přišel, hned přistoupil k Ježíšovi a řekl:

„Mistře!“

a políbil ho. Oni pak vztáhli ruce na Ježíše a zmocnili se ho. Jeden z okolostojících však vytasil meč, udeřil veleknězova služebníka a ut'al mu ucho. Ježíš jim řekl:

„Jako na zločince jste vytáhli s meči a kyji, abyste mě zatkli. Býval jsem den co den u vás v chrámě a učil, a nezmocnili jste se mě. Nuže, ať se splní výroky Písma!“

Tu ho všichni opustili a utekli. Jeden jinoch šel za ním, měl pouze lněné plátno přehozené přes holé tělo. I toho se chtěli zmocnit, ale on jim nechal to plátno v rukou a utekl nahý. Ježíše odvedli k veleknězi. Tam se shromáždili všichni velekněží, starší a učitelé Zákona. Petr šel zpovzdálí za ním až dovnitř do veleknězova dvora;

sedl si mezi služebníky k ohni a ohříval se. Velekněží a celá velerada hledali nějaké svědectví proti Ježíšovi, aby ho mohli odsoudit k smrti, ale nenacházeli. Mnozí sice proti němu lživě vypovídali, ale jejich výpovědi nebyly shodné. Někteří pak vystoupili a lživě proti němu vypovídali:

„My jsme ho slyšeli, jak říkal: Já zbořím tento chrám, udělaný rukama, a ve třech dnech vystavím jiný, rukama neudělaný!“

Ale ani v této věci nebylo jejich svědectví shodné. Tu povstal velekněz, postavil se doprostřed a zeptal se Ježíše:

„Nic neodpovídáš na to, co tito lidé proti tobě vypovídají?“

On však mlčel a vůbec nic neodpověděl. Velekněz se ho znovu zeptal:

„Ty jsi Mesiáš, syn Požehnaného?“

Ježíš odpověděl:

„Tys to řekl. A uvidíte Syna člověka, jak sedí po pravici Všemohoucího a jak přichází v nebeských oblacích.“

Tu roztrhl velekněz své roucho a prohlásil:

„Nač ještě potřebujeme svědky? Právě jste slyšeli rouhání. Co o tom soudíte?“

Oni všichni prohlásili, že je hoden smrti. Někteří začali na něho plivat, zahalovali mu tvář, tloukli ho pěstmi a říkali mu:

„Ukaž, že jsi prorok!“

Také služebníci se do něho pustili a bili ho. Petr byl dole na dvoře a přišla tam také jedna z veleknězových služek. Když uviděla Petra, jak se ohřívá, podívala se na něj a řekla:

„Ty jsi také byl s tím nazaretským Ježíšem!“

Ale on to zapřel:

„Nevím ani nerozumím, co povídáš.“

Pak šel ven k prostranství u brány. A kohout zakokrhal. Ta služka tam Petra uviděla a hned zase začala říkat lidem, kteří tam stáli:

„To je jeden z nich.“

Ale on opět zapíral. Za chvíli zase řekli Petrovi ti, kteří tam stáli:

„Opravdu, patříš k nim, vždyť jsi přece Galilejec!“

On se však začal zaklínat a zapřísahat:

„Neznám toho člověka, o kterém mluvíte!“

A hned zakokrhá kohout po druhé. Tu si Petr vzpomněl na slovo, které mu Ježíš řekl: „Než kohout dvakrát zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“ A propukl v pláč. Hned zrána velekněží se staršími a učiteli Zákona, to je celá velerada, vynesli rozhodnutí, dali Ježíše v poutech odvést a vydali ho Pilátovi. Pilát se ho otázal:

„Ty jsi židovský král?“

On mu odpověděl:

„Ty to říkáš.“

Velekněží proti němu přednesli mnoho žalob. Pilát se ho znovu zeptal:

„Nic neodpovídáš? Hled', co všechno na tebe žalují!“

Ježíš však už vůbec nic neodpověděl, až se Pilát divil. O svátcích jim vladař propouštěval vězně, o kterého požádali. Právě byl ve vězení jistý Barabáš ještě s jinými vzbouřenci, protože se při vzpouře dopustili vraždy. Lid přišel nahoru a začal Piláta prosit o to, co pro ně vždycky dělával. Pilát jim na to řekl:

„Chcete, abych vám propustil židovského krále?“

Věděl totiž, že ho velekněží vydali z nenávisti. Velekněží však poštvali lid, ať jim raději propustí Barabáše. Pilát se jich znovu zeptal:

„Co tedy mám udělat s tím, kterému říkáte židovský král?“

Oni začali křičet:

„Ukřižuj ho!“

Pilát jim namítl:

„Ale co udělal špatného?“

Oni však křičeli ještě víc:

„Ukřižuj ho!“

Pilát chtěl lidu vyhovět, proto jim propustil Barabáše. Ježíše dal zbičovat a vydal ho, aby byl ukřižován. Vojáci ho odvedli dovnitř dvora, to je do vládní budovy, a svolali celou četou. Oblékli mu rudý plášť, upletli trnovou korunu a nasadili mu ji. Pak ho začali pozdravovat:

„Bud' zdrav, židovský králi!“

Bili ho rákosovou holí po hlavě, plivali na něj, klekali na kolena a holdovali mu. Když se mu dost naposmívali, svlékli mu rudý plášť, oblékli mu zase jeho šaty a vyvedli ho, aby ho ukřižovali. Jistého Šimona z Kyrény, který právě přicházel z pole a šel kolem - otce Alexandrova a Rufova - přinutili, aby nesl jeho kříž. Přivedli ho na místo, kterému se říká Golgota, což znamená v překladu Lebka. Dávali mu víno s přimíchanou myrhou, ale on ho nepřijal. Přibili ho na kříž a rozdělili si jeho šaty: losováním o nich rozhodli, co si kdo má vzít. Bylo devět hodin dopoledne, když ho ukřižovali. Jeho provinění hlásal nápis: „Židovský král“. Zároveň s ním ukřižovali dva zločince, jednoho po pravici, druhého po levici. Tak se splnil výrok Písma: „Byl počítán mezi zločince.“ Ti, kdo přecházeli okolo, potupně proti němu mluvili, potřásali hlavou a říkali:

„Hleďme, chceš zbořit chrám a ve třech dnech ho zase vystavět! Zachraň sám sebe a sestup z kříže!“

Stejně tak se mu mezi sebou posmívali i velekněží a učitelé Zákona a říkali:

„Jiným pomohl, sám sobě pomoci nemůže. Mesiáš, izraelský král! Ať nyní sestoupí z kříže, abychom to viděli a uvěřili!“

Tupili ho i ti, kdo byli spolu s ním ukřižováni. Když bylo dvanáct hodin, nastala tma po celém kraji až do tří odpoledne. Ve tři hodiny zvolal Ježíš mocným hlasem:

„Eloi, Eloi, lema sabachthani?“,

to je v překladu:

„Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“

Když to uslyšeli někteří z těch, kdo stáli kolem, řekli:

„Hleďte, volá Eliáše!“

Jeden z nich odběhl, namočil houbu do octa, nastrčil ji na rákosovou hůl a chtěl mu dát pít; říkal přitom:

„Počkejte, chceme vidět, zdali ho Eliáš přijde sejmout!“

Ježíš však vydal mocný hlas a vydechl naposled.

(Chvilé tiché modlitby v kleče)

Tu se chrámová opona roztrhla vpůli odshora až dolů. Když setník, který stál při tom naproti němu, uviděl, že tak vydechl naposled, prohlásil:

„Tento člověk byl opravdu syn Boží!“

Zpovzdálí také přihlížely některé ženy, mezi nimi Marie Magdalská, Marie, matka Jakuba Mladšího i Josefa, a Salome. Ty ho následovaly a sloužily mu už tehdy, když působil v Galileji - i mnoho jiných, které spolu s ním přišly do Jeruzaléma. Mezitím už nastal večer. Protože byl den příprav před sobotním svátkem, přišel vážený člen velerady Josef z Arimatie, který sám také očekával Boží království, a odvážně šel k Pilátovi a vyžádal si Ježíšovo tělo. Pilát se podivil, že by už zemřel. Dal si proto zavolat setníka a ptal se ho, zdali je už mrtev. Když mu to setník potvrdil, daroval Josefovi mrtvé tělo. Ten koupil lněné plátno, sňal tělo, zavinul ho do plátna a uložil do hrobky, která byla vytesána ve skále, a před vchod do hrobky přivalil kámen. Marie Magdalská a Marie, matka Josefova, se dívaly, kam byl Ježíš položen.

Cyklus C:

Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle Lukáše. Ve stanovenou hodinu zaujal Ježíš místo u stolu a apoštolové s ním. Řekl jim:

„Toužebně jsem si přál jíst s vámi tohoto velikonočního beránka, dříve než budu trpět. Neboť vám říkám: Už ho nebudu jíst, dokud se nenaplní v Božím království.“

A vzal kalich, vzdal díky a řekl:

„Vezměte ho a rozdělte mezi sebe. Neboť vám říkám: Od této chvíle už nikdy nebudu pít z plodu révy, dokud nepřijde Boží království.“

Potom vzal chléb, vzdal díky, lámal ho a dával jim se slovy:

„To je mé tělo, které se za vás vydává. To konejte na mou památku!“

Stejně tak vzal i kalich, když bylo po večeři, a řekl:

„Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá. Hle, u mě na stole je však ruka mého zrádce. Syn člověka sice jde svou cestou, jak je určeno, ale běda tomu člověku, který ho zradí.“

Oni se začali ptát jeden druhého, který z nich že to je, kdo to hodlá udělat. Vznikl také mezi nimi spor, kdo z nich je asi největší. Řekl jim:

„Králové vládnou svým národům, a kdo mají nad nimi moc, dávají si říkat ‚dobrodinci‘. U vás však ať to tak není! Ale kdo je mezi vámi největší, ať je jako nejmenší, a kdo je představený, ať je jako ten, kdo druhým slouží. Vždyť kdo je větší: ten, kdo sedí u stolu, či ten, kdo obsluhuje? Přece ten, kdo sedí u stolu! Já však jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží. Vy jste se mnou až do nynějška vytrvali v mých zkouškách. A já vám odkazuj i královskou vládu, jako mně ji odkázal můj Otec, takže budete jíst a pít u mého stolu v mém království, sedět na trůně a soudit dvanáct izraelských kmenů. Šimone, Šimone, satan si vyžádal, aby vás směl protříbit jako pšenici; ale já jsem za tebe prosil, aby tvoje víra nezanikla. A ty potom, až se obrátíš, utvrzuj své bratry.“

Petr mu řekl:

„Pane, s tebou jsem ochoten jít do vězení i na smrt!“

On mu odpověděl:

„Říkám ti, Petře: Ještě se ani kohout dnes neozve, a ty už třikrát zapřeš, že mě znáš.“

Dále jim řekl:

„Když jsem vás poslal bez měšce, bez mošny, bez opánků, měli jste v něčem nedostatek?“

Odpověděli mu:

„Ne, v ničem.“

Řekl jim:

„Nyní však, kdo má měšec, ať si ho vezme, a stejně tak mošnu; a kdo nemá, ať prodá svůj plášť a koupí si meč. Říkám vám totiž, že se na mě musí splnit, co je napsáno: ‚A byl počítán mezi zločince‘. Neboť co je o mně řečeno, už se naplňuje.“

Řekli:

„Pane, tady jsou dva meče.“

On jim odpověděl:

„To stačí.“

Potom se podle svého zvyku odtamtud odebral na Olivovou horu a učedníci ho následovali. Když byl na místě, řekl jim:

„Modlete se, abyste nepřišli do pokušení.“

Sám pak se od nich vzdálil, asi co by kamenem dohodil, klekl a modlil se:

„Otče, chceš-li, odejmi ode mě tento kalich, avšak ne má vůle ať se stane, ale tvá.“

Tu se mu zjevil anděl z nebe a posiloval ho. Ježíš upadl do smrtelné úzkosti a modlil se ještě usilovněji; jeho pot stékal na zem jako krůpěje krve. Potom vstal od modlitby, šel ke svým učedníkům a našel je, jak zármutkem usnuli. Řekl jim:

„Proč spíte? Vstaňte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení!“

Když ještě mluvil, objevil se houf lidí; jeden ze Dvanácti, jménem Jidáš, šel před nimi. Přiblížil se k Ježíšovi, aby ho políbil. Ježíš mu řekl:

„Jidáši, políbením zraňuješ Syna člověka?“

Když ti, kdo byli s Ježíšem, viděli, co se chystá, zeptali se:

„Pane, máme zasáhnout mečem?“

A jeden z nich udeřil veleknězova služebníka a uťal mu pravé ucho. Ježíš však na to řekl:

„Přestaňte! Dost!“

A dotkl se jeho ucha a uzdravil ho. Potom řekl Ježíš těm, kteří se na něho vypravili, velekněžím, chrámovým velitelům a starším:

„Jako na zločince jste vytáhli s meči a kyji? Býval jsem den co den mezi vámi v chrámě, a ruce jste na mě nevztáhli. Tohle však je vaše hodina a vláda temnoty.“

Pak se ho zmocnili a odvedli. Přivedli ho do veleknězova domu. Petr šel zpovzdálí za nimi. Když rozdělali uprostřed dvora oheň a sesedli se kolem, sedl si Petr mezi ně. Jak seděl ve světle, uviděla ho jedna služka, pozorně se na něj podívala a řekla:

„Také ten byl s ním!“

On však to zapřel:

„Neznám ho, ženo.“

Za chvíli ho uviděl jiný a řekl:

„Ty jsi také jeden z nich!“

Petr odpověděl:

„Člověče, nejsem!“

Uplynula asi hodina a někdo jiný zase tvrdil:

„Doopravdy, i tento člověk byl s ním, vždyť je to Galilejec!“

Petr však řekl:

„Člověče, nevím, o čem mluvíš.“

V tom okamžiku, když ještě mluvil, zakokrhá kohout. Tu se Pán obrátil a pohleděl na Petra. A Petr si vzpomněl na to, co mu Pán řekl: „Dříve než kohout dnes zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“ A vyšel ven a hořce se rozplakal. Muži, kteří Ježíše hlídali, posmívali se mu a bili ho, zavázali mu oči a ptali se:

„Když jsi prorok, pověz nám, kdo tě to udeřil.“

A rouhali se mu, jak mohli. Jakmile se rozednilo, sešel se sbor starších z lidu, velekněží a učitelé Zákona, a dali ho předvést před svůj soud. Řekli:

„Jsi-li Mesiáš, pověz nám to!“

Odpověděl jim:

„I kdybych vám to řekl, neuvěříte, a kdybych se vás zeptal, nedáte mi odpověď. Ale od této chvíle bude Syn člověka sedět po pravici všemohoucího Boha.“

Všichni mu do toho vpadli:

„Ty jsi tedy Boží Syn?“

Odpověděl jim:

„Vy správně říkáte, já jsem!“

Oni řekli:

„Nač ještě potřebujeme svědectví? Vždyť jsme to sami slyšeli z jeho úst!“

Celé jejich shromáždění povstalo a vedli ho k Pilátovi. Tam na něj začali žalovat:

„Zjistili jsme, že tento člověk rozvrací náš národ, brání odvádět císaři daně a vydává se za krále Mesiáše.“

Pilát se ho zeptal:

„Ty jsi židovský král?“

Odpověděl mu:

„Ty to říkáš!“

Pilát pak prohlásil velekněžím a lidu:

„Neshledávám na tomto člověku žádné provinění.“

Ale oni naléhali a říkali:

„Pobuřuje lid svým učením po celém Judsku, počínajíc Galileou až sem!“

Jakmile to Pilát uslyšel, zeptal se, zdali ten člověk je Galilejec; a když se dověděl, že je z Herodova území, poslal ho k Herodovi, který se také právě v těch dnech zdržoval v Jeruzalémě. Jakmile Herodes spatřil Ježíše, velmi se zaradoval. Už dávno si ho totiž přál uvidět, protože o něm slýchal a doufal, že uvidí, jak udělá nějaký zázrak. Kladel mu tedy mnoho otázek, ale on mu vůbec neodpovídal. Velekněží a učitelé Zákona stáli při tom a urputně na něho žalovali. Tu Herodes i se svými vojáky mu dal najevo, že jím pohrdá, a ztropil si z něho posměch: dal ho obléci do bílých šatů a poslal ho nazpět k Pilátovi. V ten den se Herodes a Pilát spřátelili; předtím totiž spolu žili v nepřátelství. Pilát svolal velekněze, členy velerady i lid a řekl jim:

„Přivedli jste mi tohoto člověka, že prý pobuřuje lid. Já sám jsem ho vyslechl ve vaší přítomnosti, ale neshledal jsem, že by se tento člověk provinil něčím z toho, co na něj žalujete. Ale ani Herodes ne, vždyť ho poslal nazpět k nám. Prostě nespáchal nic, co by zasluhovalo smrt. Dám ho tedy potrestat a pak ho propustím.“

Ale oni se všichni dali do křiku:

„Pryč s ním! Propust' nám Barabáše!“

Ten byl uvržen do žaláře pro nějakou vzpouru vzniklou v městě a pro vraždu. Pilát začal znovu na ně naléhat, protože chtěl Ježíše propustit. Ale oni odpověděli křikem:

„Ukřižuj ho, ukřižuj!“

Potřetí jim řekl:

„Ale co špatného udělal? Neshledal jsem na něm nic, co by zasluhovalo smrt. Dám ho tedy potrestat a pak ho propustím.“

Oni však doráželi s velkým křikem a žádali, aby byl ukřižován, a jejich křik se stále stupňoval. Pilát se proto rozhodl povolit jejich žádosti: propustil toho, který byl uvržen do žaláře pro vzpouru a vraždu a kterého si vyžádali, a Ježíše vydal, aby se jim stalo po vůli.

Když ho odváděli, zadrželi jistého Šimona z Kyrény, který právě přicházel z pole, a vložili na něj kříž, aby ho nesl za Ježíšem. Za ním šel velký zástup lidu, i ženy, které nad ním naříkaly a plakaly. Ježíš se k nim obrátil a řekl:

„Jeruzalémské dcery, neplačte nade mnou! Spíše nad sebou plačte a nad svými dětmi; přijdou totiž dny, kdy se bude říkat: ‚Blahoslavené neplodné, životy, které nerodily, a prsy, které nekojily!‘ Tehdy lidé začnou říkat horám: ‚Padněte na nás!‘ a pahrbkům: ‚Přikryjte nás!‘ Neboť když se toto děje se zeleným stromem, co se teprve stane se suchým!“

Spolu s ním byli vedeni na popravu také dva zločinci. Když došli na místo, které se nazývá Lebka, ukřižovali jeho i ty zločince, jednoho po pravici a druhého po levici. Ježíš řekl:

„Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“

Jeho šaty si rozdělili losem. Lid stál a díval se. Členové velerady se mu vysmívali:

„Jiným pomohl, ať pomůže sám sobě, je-li Mesiáš, Boží Vyvolený.“

Posmívali se mu i vojáci, přistupovali, podávali mu ocet a říkali:

„Když jsi židovský král, zachraň sám sebe!“

Nad ním byl totiž nápis: To je židovský král. Jeden z těch zločinců, kteří viseli na kříži, se mu rouhal:

„Copak ty nejsi Mesiáš? Zachraň sebe i nás!“

Druhý ho však okřikl:

„Ani ty se nebojíš Boha? Vždyť jsi odsouzen k stejnému trestu! My ovšem spravedlivě: dostáváme přece jen, jak si zasloužíme za to, co jsme spáchali, ale on neudělal nic zlého.“

A dodal:

„Ježíši, pamatuj na mě, až přijdeš do svého království.“

Odpověděl mu:

„Amen, pravím ti: Dnes budeš se mnou v ráji.“

Bylo už asi dvanáct hodin. Tu nastala tma po celém kraji až do tří odpoledne, protože se zatmělo slunce. Chránová opona se vpůli roztrhla. Ježíš zvolal mocným hlasem:

„Otče, do tvých rukou poručím svého ducha.“

A po těch slovech vydechl naposled.

(Chvilé tiché modlitby v kleče)

Když setník viděl, co se stalo, velebil Boha a řekl:

„Tento člověk byl skutečně spravedlivý.“

A všichni ti lidé, kteří se tam shromáždili k této podívané, když viděli, co se stalo, bili se v prsa a vraceli se domů. Jeho známí všichni zůstali stát opodál, i ženy, které ho provázely z Galileje a dívaly se na to. Jeden člen velerady, jménem Josef, ušlechtilý a spravedlivý člověk z judského města Arimatie, nesouhlasil s jejich rozhodnutím a jednáním. On také očekával Boží království. Zašel k Pilátovi a vyžádal si Ježíšovo tělo. Pak ho sňal, zavinul do lněného plátna a položil do hrobky vytesané ve skále, kde nebyl ještě nikdo pochován. Bylo to v den příprav, právě nastávala sobota. Přitom ho doprovázely ženy, které přišly s Ježíšem z Galileje. Podívaly se na hrobku i na to, jak bylo jeho tělo pochováno. Potom odešly domů a připravily si vonné věci a masti. V sobotu však zachovaly sváteční klid podle přikázání.